

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnine pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petlovstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

V boju za zakon in pravico.

(Govor poslanca dr. Ploja v državnem zboru dne 24. novembra 1903.)

Körber — strankar.

Visoka zbornica! Gospod ministerski predsednik si je postavil princip, ki stremlji za tem, da se ne sme izpolniti nobena še tako opravičenih narodnih, gospodarskih in kulturnih zahtev slovanskih narodov, ako ne dovolijo nemške stranke. Ta veto-pravica nemških strank glede vladnih in upravnih stvari vsekakor ni združljiva z značajem uradniške vlade, ker ga ji vzame in ji pritisne značaj strankarske vlade. (Pritrjevanje.)

Gospod ministerski predsednik si je izbral sploh prav čuden vladni in upravni sistem, ki se da v kratkem označiti:

Körber — gospodar.

Bolj ali manj skrito podpiranje nemških želj, naperjenih zoper opravičene narodne, gospodarske in kulturne zahteve slovanskih narodov, izkoriščanje proračuna za politične namene (resničnost!), izsesavanje vseh latentnih rezerv našega proračuna, naših financ, poraba slučajnih dohodkov in premoženj za vedno se ponavljajoče izdatke, edino v svrhu, da se pokrije primankljaj, ki gleda iz vseh kotov našega proračuna, in da se to breme, ta skrb deficita, ki se že prihodnje leto z vsemi umetnostmi ne bo dal več utajiti, zvali na bodočo vlado, bodočega finančnega ministra, dalje dalekosežno, že nedovoljeno vplivanje javnega mnenja. Gospod ministerski predsednik meni v tako resnih časih kot so sedanjí, le z besedami, cenimi obljubami in frazami pregnati vso bedo.

Tej kopici besed pa stoji strašen deficit dela nasproti in je sploh bilanca cele štiriletnje vlade ta, da se parlamentarni in notranjepolitični položaj ne le ni poboljšal, temveč se bistveno poslabšal, in da ni vlada spolnila niti ene onih nalog, katere je prejela, kakor rešitev parlamentarne in notranje politične krize, sklenitev nagodbe z Ogrsko in pomirjenje jezikovnega boja.

Körber — sovražnik Jugoslovanov.

Mi Jugoslovani čutimo ta zistem Körberjev na posebno krepek način, in

jaz dam izraz le splošnemu čustvu in splošnemu mnenju »Slovanske zveze« ako rečem: Naša nezadovoljnost se je znatno povečala, in vedno bolj čutimo, da je Körber sovražnik Jugoslovanov, kakor je to pokazal takrat na tako očividni način, ko so hrvatski poslanci iz Istre in Dalmacije z ozirom na gibanje, ki so je povzročili dogodki na Hrvaškem pri avstrijskih Jugoslovanih, primorani, poročati v zbornici o tej zadevi. Takrat je nastopil Körber očito kot sovražnik Slovanov, takrat je zavzel stališče, ki mu je dalo po pravici ime vazala hrvatskega bana.

Vladni in upravni sistem te vlade, kakor se praktično kaže posebno na jugu države hočem, na podlagi nekaterih primer pobjljuje osvetliti.

Povdaril bi v prvi vrsti način imenovanja uradnikov na jugu države. Pri tem se ne bom spuščal v podrobnejše detajle, ker bomo še imeli v kratkem priložnost obširneje o tej stvari govoriti. Danes rečem le toliko, da vlada imenuje uradnike ne z ozirom na njihove službene in jezikovne zmožnosti, temveč z ozirom na nemško narodnost.

Pogažena pravica.

Preidem k drugi primeri, namreč k opisu postopanja koroških sodišč glede rabe slov. jezika pri sodnih obravnavah, protokoliranjih itd.

To je jako zanimivo poglavje, ki dokazuje, kako nemoteno se na Koroškem v zakonih utemeljena pravica slovenskega prebivalstva glede rabe materinega, v deželi domačega jezika, gazi z nogami.

Na Koroškem je bilo zadnji čas v teoriji popolnoma priznано, da ima vsak Slovenec pravico govoriti v svojem jeziku pred sodiščem in da so sodišča primorana, tudi v tem jeziku razpravljati. Vsekakor se v praksi to teoretično načelo ni vedno spolnjevalo, ker je bila ravno jezična zmožnost koroških sodišč večidel takšna, da niso mogli slediti slovenskim vlogam in slovenskim razpravam z ozirom na neznanje, ozir. slabo znanje tega jezika.

To teoretično priznanje pa je zadobilo zadnji čas silen udarec. Gospoda

moja! Ako pomislite, da tvorijo Slovenci na Koroškem dobro tretjino prebivalstva, da stanujejo Slovenci na Koroškem v kompaktnih množinah, potem mi boste priznali, da je praksa, po kateri se sme koroški Slovenec v svoji lastni domovini, v svoji lastni deželi pri sodišču svojega jezika le tedaj posluževati, ako res ni zmožen nemščine, velika abnormiteta, kakor bi je ne smelo biti v nobeni kulturni državi. (Pritrjevanje.)

Te razmere so na slovenskem jugu vzbudile opravičeno ogorčenje in povzročile izjavo najbolj poklicanih interpretov v tem oziru, slovenskih odvetnikov, na jugu te države. Ti so se v Ljubljani sešli k posvetovanju, in jaz bi vladi priporočal, da prouči govore, izrečene na tem shodu in resolucije, vsprejete ob tej priliki, z največjo paznostjo in resnostjo, in prepričan sem, da vlada potem ne bo odlagala niti minute odpraviti teh razmer, katere ne škodijo samo interesom prebivalstva, ki išče svojih pravic, ampak tudi pravosodstvu, ker so nevredne kulturne države. (Pritrjevanje.)

(Konec pride.)

Dopisi.

Iz gorške okolice.

Dragi prijatelj!

Danes pride toraj na vrsto tvoj prvi članek v »Soči«, ki se bavi s temi dopisi. Novega nisi v tem članu nič povedal, v njem se le pogrevajo slavospevi, katere si napisal o veliki noči svojim »narodnim piruhom«, rečem »svojim«, ker jih nisi pisal zaradi drugih gospodov, ampak zaradi sebe. E bratec, jaz te tako dobro poznam kot Čič svojo kobilo. Tebi ni bilo na nemožnem odgovarjanju, ampak na novi reklami. Ker se pa »Gorica« ni bavila podrobneje s prvimi tvojimi »narodnimi piruhi«, si jemljem jaz prostost, da si njih drugo izdajo nekoliko ogledam.

V članku »Slovenski grobo-kopi mojega žepa« (moja poprava) pišeš: »Ta lopov« ve dobro, da mnogo-

*) Ta naslov Gabrščkovega kalibra je imel zadeti mene, ker me pa vkljub vsem naporom

krat Slovincem v tako mešanih krajih kakor Gorica, ne kaže preveč bobnati s svojim slovenstvom, ker od tega bi imeli le škodo, kar je končno narodova škoda. Posebno pa bi bili vredni vsak dan na tešče po 25 palic, ako bi se postavljali na izključno narodno stališče tam, kjer smo agresivni v narodnem gospodarstvu, ker je večina, ki nam daje zaslužek, — neslovenska. To bi pomenilo toliko kolikor — propast! — Tako ti! Lepa hvala, za to zares dragoceno izjavo! Ali prijatelj, si li res že tako smešen, da biješ samega sebe po zobeh? Ne čutiš li, da mi nehoti sam priznavaš, kar sem ti jaz očital? Ali te nisem jaz kazal, da žaljivo zapostavljaš naš slovenski jezik pred tujimi jeziki, da zvršuješ javno atentat na našo narodno čast, ker se osmeluješ puščati podjetje, katero si porbarbal v »Soči« za »narodne piruhe«, pod ptujimi in le pod ptujimi napisi in to zaradi umazane dobičkarije, zaradi — žepa? Kam pa pridemo, če nam bo na žepu več ležeče, kakor na narodni časti? Kako bi bil ti mesaril »Krojaško zadrugo« ako bi se bila predržnila poleg slovenskega napisa nad prodajalnico držati še kak ptuji napis, in kako se le, ako bi imela le zadnjega! — Tu vidiš zopet, prijatelj, kak narodni zločin si hotel izvršiti na tem častitljivem, eminentno narodnem podjetju, katero se ni strašilo od prvega začetka kazati izključno slovensko lice tudi »v tako mešanem kraju kakor Gorica«, in katero je očitno kazalo in kaže toliko narodnega ponosa in narodne zavednosti, da mu niti na um ne pride zaradi par grošev skruniti slovensko ime niti z najmanjšo rabo kakkega neslovenskega jezika. Tako, prijatelj, znamo mi »nenaprednjaki« visoko držati slovensko zastavo. Le pridi se k nam učit! V naši »Krojaški zadrugi« se pa naučiš še nečesa drugega. Ti pišeš: »Posebno pa bi bili vredni vsak dan na tešče po 25 palic, ako

ni še iztaknil, ga je naslovil na meni neznano »podlo dušo« (zopet Gabrščkov kaliber!), ki »krevsari vsak dan po ulici Vetturini«. Pozneje si je pa zbral nekega drugega gospoda v mestu kot mojega nadomestovalca za neizogibno tarčo svojih psov in osebnih napadov.

PODLISTEK.

23

Mladi gozdar.

Izvirni roman. Spisal Soški-črnošolec.

(Dalje.)

»Te je-li te solze sram?«

»Ni me, — Bog mi je priča. — Grobar Krt je trd, a kamen ni bil, ni in ne bo — — —«

»Prav imaš: midva sva ene misli. — Toda grob se ne bo zasul sam, ako ga ne bova midva. Glej, tu je še ena lopata. Pomagati ti hočem, da poprej končaš.«

Sever vzame lopato in jo zasadi v kup zemlje. Hrst — je rekla lopata in v grob se je zvalila čez pol preklana lobanja.

»Huu, Krt, ali vidiš.«

»Vidim, a jo tudi poznam.«

»Poznaš?«

»Srepova Anka, najlepše dekle v devetih vaseh tu okoli, je nosila to črepinjo. — Prehlad na plesu je naredil, da je bila v dvajsetem letu zrela za grob.«

»In zanjo nisi imel solze?«

»Ne; — danes je bila prva. — Krtove solze so redke, a — prave.«

»To velja Krt! — Midra sva možaka.«

»Kdo nama more kaj?«

»Nobeden.«

Tako sta Krt in Tone modrovala, dokler ni bil grob zasut. Potem sta pa shranila lopati v mrtvaš-

nico ter po kratkem posvetovanju soglasno sklenila, da pojdeti k Strugu na frakeljček brinjevca.

XVIII.

»Muha se potajila,
Komarja razsrdila
Komar je mož, komar je mož,
Komar je možka glava!«

Nar. p.

Ljubezen — prijateljstvo! — Kolikokrat imajo ljudje ti besedi na jeziku, a kako poredkoma v srcu! — Dan na dan se sklepajo vezi ljubezni in prijateljstva, a vendar je na svetu toliko strank, kolikor src. Ljubezen ne rodi več ljubezni. Kdor seje ljubezen, žanje navadno sovraštvo, nevhvaležnost, preziranje. O svet, kako si hudoben! — Tako nekako je modroval Mrak v nedeljo po pogrebu nadgozdarjeve gospe, ko je — navdušen od vinskih duhov — meril na vse kraje ceste iz Lesja proti domu.

»Samo pameten bodi, Mrak«, opominja polglasno samega sebe, »drugo je vse — nič. Kakor meriš se ti odmeri. — Ne! — Ni res, Mrak, to si zlagal! — Meril si ljubezen, odmerili so ti strup, hudobni jeziki... Dekle je zlomek, žena je zlodej, baba je vrag. — Dekle je šara, žena je ropotija, baba je žlindra... Špela bo plesala z vragom, ha... ha... hopenasa... Sukal se bo ves svet, Kozmek bo pa jahal na zvezdi in smejal se na vse grlo...«

Dočim je Mrak glasno premišljeval take in slične reči, prišla je od nasprotne strani revno opravljena ženska — Špela. Zapazivša Mraka, je postala malo,

kakor bi hotela premisliti, bi se ga ognila ali bi šla kar dalje po cesti. Ko pa začuje, da Mrak govori, stopi za grm kraj ceste in vleče radovedno na uho. — Mrak se pa neskrbno guglje naprej v večih in manjših ovinkih in vedno ognjevitije povdarja svoja načela. — Ko pride do grma, za katerim je stala Špela, zareži ta nad njim:

»Ali boš kedaj pametem, stariha?«

»Blisk in grom!« zahrešči Kozmek, ki bi bil kmalu vznak padel od strahu. Takoj se pa zave svojega dostojanstva in reče: »Špela, dal te je spak, vzel te bo škrt!«

»Ti stari potepuh, pijanec, zmikavt, lažnik, obrekovalec, ti grešni meh, ti boš vedel, kdo me je dal in kdo me bo vzel!«

»Brrr — škrt! — Škrat te bo pekel na ražnju, pa bo šumelo in šuštel: šrr — črr — šrr.«

»Ti tat časti in dobrega imena!«

»Mir s tabo in ropot za tabo! — Bog vidi tebe in tvojo marogasto dušo. — Ljubezen se je izpremenila v greh, grehu so vzrastli rogovi, da bode ž njimi... Pomolova krava se je zročila; a rog je še rog, in krava je tudi še krava, samo rogata ni več... ha... ha... hiiu...«

»O Bog, znorel je! — Prav se ti godi! — Malopridnež stari, molil bi molil in pripravljaj se za grob, ne pa...«

(Dalje pride.)

bi se postavljali na izključno narodno stališče tam, kjer smo agresivni v narodnem gospodarstvu. — Da izvirajo te tvoje besede ali iz nevednosti ali iz hudobije, priča zopet naša „Krojaška zadruga“. Prijatelj, postavi se le zdaj pa zdaj pred vrata „Kroj. zadruge“ — saj imaš blizu — in glej, kake narodnosti odjemalci zahajajo v prodajalnice! In da se še bolje uveriš, potrdi se še noter do vrlega in veščega poslovodje gosp. Hribarja in on ti natančno pove — saj je jako prijazen gospod — kakega denarja prihaja več v „Kroj. zadruge“, slovenskega ali laškega. Iz odgovora, s katerim ti bode prav ljubeznjivo postreženo, pa nikar ne sklepaj, da ima morda tvoja brezsrčna napoved bojkota „Krojaški zadrugi“ med Slovenci kaj uspeha. Nič, prijatelj, nič. Tvoj bojkot je doživel popolen flasko. Sedanje modro, previdno, skrbno in vešče poslovodstvo in gospodarstvo v „Kroj. zadruge“ je privredlo to po tebi toli napadano podjetje do takega razcveta, s kakršnim se žal ne more ponasati noben drug slovenski gospodarski zavod v Gorici. Dobro blago, zmerne cene, uljudna in ljubeznjiva postrežba imajo toliko vabljive moči, da se ji tudi laški odjemalci ne morejo ustavljati. Izključno slovenski napis nad prodajalnico, izključno slovenski poslovni jezik v njej, dejstvo, da je ta trgovina le v slovenskih rokah, da podpira le slovenski živelj v mestu, — vse to laške odjemalce nič ne briga in prav nič ne ženira. To je pač najlepši dokaz, prijatelj, kako ničeva, s trgovskega stališča malenkostna je tvoja gorenja trditev o 25 palicah. Seveda, kdor rabi besede, da ž njimi resnico pokriva, temu je vsak izgovor dobrodošel. Sram te bodi, prijatelj, da se drzneš v slovenskem listu Slovincem priporočati, naj zapostavljajo slovensščino proti tujim jezikom, naj je zaradi morebitnih malenkostnih gmotnih dobičkov potiskajo v stran, zatajujejo, pred drugorodci zaničujejo in žalijo. Narodna dolžnost zahteva, da to tvojo izjavo visoko pribijem gorilskim Slovincem v resno razmišljanje. Ta tvoja nepremišljeno izbleknena izpoved kaže, da se pomikaš na viseči strmini nizdol, nizdol. Prijatelj, tvoja neslana dovtipnost je izumila dr. Gregorčiču otročji zdevel „Gredolčič“, ali veruj mi, da se ta zdevek prilaga najbolje tebi. Ti si se le pravi „Gredolčič“. Kdor si upa javno učiti zapostavljanje in žaljenje narodnega imena, ta je zmožen za kulisa mi še česa hujšega. Prijatelj, ti si na najboljši poti, da utegneš sčasom postati še kak Dežmanič. Tvoji nazori o narodni zavednosti odpirajo take vrste junakom vrata kar na stežaj. To kaže, kako malo sposoben bi bil ti za narodno voditeljstvo, po katerem se že toliko časa pehaš. Bog nas varuj takih narodnih voditeljev, ti bi nas že daleč pripeljali! A nedostaje ti tudi jednostavne spretnosti za priprostega obrtnika. Ako ne bodo tvoji „narodni piruhi“ uspeli, kriv si le sam in nikdo drugi. O tem se pa pomeniva prihodnjič. Da si mi zdrav prijatelj! A. K.

Z Vipavskega, dne 10. nov. 1903
— Lepe „piruhe“ je prinesla Vipavcem „Soča“ v št. 97. z dne 5. t. m., ter tako le pisala doslovno:

„Gabrje pri Ajdovščini. — (Nunc v oblakih. — Mrene.) Za zahvalno nedeljo je bil napravil naš dobroznani Valentinčič prav izvrstno pridigo. Pridigal je, kako je hodil po oblakih in iz vreče točo stresal. Rekel je: ali me niste videli nad Lukovcem, kako sem jo sipal? Rekel je, da imajo v naši vasi ljudje štiri mrene na očeh, zato ker vsi njega po strani gledajo. — Prva mrena je ta, da mu noče starašinstvo pokazati, odkoder je prišel; druga mrena je ta, da si izbira v naši občini, kar hoče, in hoče imeti vse za neumne, ker drugače bi pač ne pravil, da hodi po oblakih; tretja mrena je ta, ki jo je hotel sam potegniti nam na oči, češ, da v cerkvenih rečeh ni druge oblasti nego duhovska, rekel je, da se je vlada odrekla l. 1848.

duhovskih rečij; četrta mrena pa mislim da je ta, ker sam ne izprevidi, da bi šel, odkoder je prišel, ker se mu ljudje smejejo. Pa kako bi se mu ne smejali, ker pravi, da hodi po oblakih ter da točo siplje. Kaj misli, da smo v srednjem veku, kamor bi nas kmete tako radi pahnili posvečeni gospodje? Ali iz tega ne bo nič, pride pa čas, ko kmetje pahnejo razne sleparje, ki so jih sleparili skozi stoletja, od polnih loncev, v katerih kuhajo kmetovo meso, ko kmet strada. Valentinčiču voščimo, naj gre nazaj v oblake, pa naj tudi gori ostane.“

Tako piše „Soča“. Kar se tiče štirih mren, ne več ne manj, to naše ljudstvo ne briga, naj gleda V. sam, kako se bo opravičil, če more, in — če hoče. Sedaj vemo, kdo nam je po Vipavskem toliko toče naredil, in ne le to nas jezi ampak da zavoljo enega samega, ki je kriv, zadene kazen toliko nedolžnih duhovnikov, ker „pride pa čas, ko kmetje pahnejo razne sleparje, ki so jih sleparili skozi stoletja“ —, in vse te nevihte je kriv gabski duhovnik sam; zavoljo njega žuga „Soča“ novo preganjanje duhovstva, ki je ljudstvo vodilo po katoliški veri skozi stoletja; zavoljo njega sčuvava ona kmet na upor. Draga „Soča“, to ni pravično; kaj so drugi krivi zavoljo enega samega? Kazni ni vreden noben drugi, kakor Valentinčič, ker le on je kriv, in ostro se mu mora prepovedati, da ne sme več hoditi v oblake in točo stresati iz vreče. Zoper njega je zbudil „Sočin“ dopis med ljudstvom veliko nevoljo tudi za to, ker on in njegovi sodelalci pri toči kuhajo kmetovo meso; to je strašno; ne vemo pa, ali je to meso kmetova lastnina, in je je ukradel, ter kahal, ne da bi dal kaj kmetu pokušati; ali pa kuha kmetu samega v velikem loncu; tedaj bi bil pa človekožre, — gnjusoba! — Prav je pisala enkrat „Soča“ o njem, da je „borniran“, t. j. omejen, plitvega znanja, ker gre še v cerkvi pravit, da hodi v oblake točo delat, ter s tem „napredno“ ljudstvo draži tudi zoper nedolžne duhovnike, ki ne hodijo v oblake, kakor n. pr. Dornberški. In tak človek „borniran“ je dobil še podpornika, ki mu v „Soči“ še daja potuho, ko pravi: „Valentinčiču voščimo, naj gre nazaj v oblake, pa naj tudi gori ostane“; — tedaj naj dela točo še naprej neprenehoma! O ubogo vipavsko ljudstvo, kaj hočeš še hujšega? In kak potuhnjeneč je ta človek, kako hinavski! Proti ljudem govori zoper „naprednjaštvo“, in celo „Soči“ se ne kaže posebnega prijatelja, celo nasprotnega se kaže na videz; skrivaj pa si podajata prijateljsko roko: on in „Soča“; zato ga ona zagovarja in spodbuja k vstrajnosti, naj gre še v oblake in naj gori ostane.

Iz tega se vidi, kako tečno duševno hrano poklada „Soča“ svojim vernim čitateljem, in kako „napredna“ je, ker je pustni čas pritegnila že v začetek adventa.

Iz Štanjela. — Tudi pri nas se je pričelo delo na železnični črti in v predoru pod našo „trdnjavo“ in sicer s precejšnjo živahnostjo. God sv. Barbare, zavetnice delavcev, kedar se je prav za prav delo odprlo, smo praznovali kaj slovesno. Na prošnjo tvrde dr. Mayreder se je darovala ta dan peta sv. maša, katere so se udeležili državni in podjetniški gg. inženirji, vsi podjetniki, delavci ter mnogo domačega ljudstva v najlepšem redu. Med sv. mašo je imel č. g. kurat v to primeren govor. Srčno je pozdravil vse p. n. tuje goste, proseč jim blagoslova božjega, da se po priprošnji sv. Barbare ne pripeti pri delu nikaka nesreča ter da zvrše vse delo v dušni in telesni blagor svoj in našega ljudstva brez vsake nezgode in slabih posledic. — Deževno vreme je delo silno zadržalo in je še vedno ovira zlasti na planem. — Tvrška Mayreder je prevzela črto od lukovške poti do onkraj Koprive. — Tu je v začetku precej zasipanja do šmarrenjske ceste, kjer bode stara cesta nekoliko preložena šla po novem mostu

čez črto pred predorom. Predor je dolg 500 m, meri ravno v črti nad našim kamolom. Kakovost materiala v predoru je negotova. Na eni strani, proti Gorici, je v začetku trd pesek, a sedaj po 9. m se vže kaže trd kamen, a za zidanje nerabljiv. Na drugi strani delajo dolgo zaseko v trdem kamenu mešanem s kraškim „lepč-em“. Na koncu predora proti Kobilju prične koj postaja, ter se razteza v takozvanem „Dolu“ do Kobilja v dolgosti nad 600 m, primerno široka. — Tu je mnogo planovanja. Material dobó iz zasekovanja proti Kobilju, kjer pojde na koncu postaje železnica pod cesto, ki vodi skozi Kobilj v gor. Branico. Potem naredi precejšnjo serpentino in se vije po „hribčih in dolinah“ proti Koprivi, koder delo ni težavno. — Kras je pač ugoden za tako delo, kamnje mehko lupljivo, hribčki zadostujejo za zasipanje dolin. — Dinamita silno veliko rabijo, zlasti v Štanjelu pri predoru in postaji. Tako poka o poludne in zvečer, da se naši trdnjavi oživljajo spomini na nekdanje starodavne bojne čase. Odmev kar stresa hiše. — Uradniki in akordantje so po največ Slovani-Slovenci, drugi večinoma razumejo naš jezik. — Oni gg. od podjetništva stanujejo vsi v gradu. — Delavci so večinoma domači, minerji Kranjci in Hrvatje, nekaj delavcev Hrvatov, Istrijanov in Črnogorcev. — Lahaniti jednega. Le-te polente, o Bog, varuj nas! — Orodja pomanjkuje, zato je delo nekoliko zastalo. — Na ravno došlih vozovih so v prostem času otroci v obilnem številu dajali odduška svoji živahnosti. Tako so se vozili, da je bilo kaj, dokler so vse vozove s tračnic čez zasipe prevrnili. Potem so se žalostni vračali. Tu je nesreča koj, stariši pazite!

Politični pregled.

Državni zbor.

V soboto je vlada odgodila državnozbornsko zasedanje. Govori se, da se državni zbor zopet snide dne 14. februarja. Delegacije bodo zborovale od 15. do 22. t. m. Potem pa se zopet snidejo dne 8. januarja ter bodo zborovale do 9. februarja. — Vesti pa, da bo državni zbor sedaj razpuščen, se ne potrjuje, ker se bo vlada med božičnimi počitnicami pogajala s Čehi in bi v slučaju razpustitve državnega zbora postali mandati delegacij ničevi.

Gosposka zbornica.

Kakor je bilo napovedano, imela je gosposka zbornica v soboto svojo sejo. V ti seji je sprejela zakonski načrt glede spremembe poslovanja upravnega sodišča in pa predlogo glede lajšanja bede, kakor jo je sprejela poslanska zbornica. Sporazumno z načelniki vseh strank je predsednik knez Windischgrätz koncem seje stavil do ministerskega predsednika interpelacijo glede stališča avstrijske vlade nasproti vojnemu vprašanju, katero zanima, vsled dogodkov na Ogrskem, vse prebivalstvo naše države. Na to interpelacijo je dr. Körber takoj odgovoril. Dr. Körber je dejal, da se vlada drži stališča, da je izprememba pogodbenega zakona mogoča le po sporazumljenju obeh državnih polovic in ustavnim putem. Kar se tiče vojske, vstraja vlada na prvotnem stališču, da jednotno vodstvo in notranja organizacija vojske pripada vladarju. Iz ustavnosti obeh državnih polovic pa izhaja, da odgovarja za vladarjeve čine v tem pogledu objednem tudi vlada. Dr. Körber pravi nadalje, da so mu dobro znane vse tozadavne nameravane odredbe, vendar pa noče soditi o njih vrednosti, ker po večini niso še definitivno določene, temveč izjavlja le toliko, da se vnanja in notranja jednotnost vojske, njeni temelji in tradicije ne spremenijo. Vojska ostane tudi naprej taka, kakršna je bila do sedaj, navdana z zavestjo, da je dolžna prestol in državo braniti do zadnje kaplje krvi. Dr. Körber odločno zavrača misel o razdelitvi vojske. To bi bil zločin na skupni državi. Taka razdelitev ne pride in ne more priti, dokler bodo veljali ustavni zakoni. O tem odgovoru je bila otvorjena razprava. Predsednik knez Windischgrätz je izjavil, da vrhovno poveljstvo nad vojsko spada med neomejene pravice krone in da ni o tem potrebno nikako ugibanje. Nasproti stališču ogrske opozicije treba je poudarjati, da mi nočemo ustanovitve samostojne vojske, ker bi se preobremenjeno prebivalstvo te države polovice naveličalo igrati ulogo potrpežljivega jagnjeta. Govornik umeva izvajanja mini-

sterskega predsednika tako, da se na notranji in vnanji organizaciji vojske ter na njenih tradicijah ne dogodi nikaka sprememba. V tem zastajanju uživala bo vlada podporo ne le od strani zbornice, marveč tudi od strani prebivalstva tostranske državne polovice, ki je prizadeto na vzdrževanju državne moči. Vlada pa bo mogla še le tedaj nastaviti ves svoj upliv pri onih kroninih svetovalcih, ki so odgovorni za skupne državne zadeve, ko se zopet vzpostavi redno delovanje parlamenta. Govornik je želel iskreno, da bi se ministerskemu predsedniku posrečilo spraviti v tok parlamentarni stroj v prilog blagostanju avstrijskih narodov. Koncem seje je ministerski predsednik izjavil, da je državni zbor odgoden.

Češko nemško spravno pogajanje.

„Budivoj“, glasilo princa Schwarzenberga, izjavlja, da se bodo Čehi udeležili spravnih konferenc le pod pogojem, da se ne bodo vršile pod predsedstvom dr. Körberja, temuč pod predsedstvom cesarja ali vsaj prestolonaslednika.

Novi vojaški kazenski postopnik.

Češki „Národní Listy“ javljajo, da bo novi vojaški kazenski postopnik dolečal ravnopravnost vseh jezikov, tako, da bodo vse narodnosti deležne istih pravic, kakor so obljubljene Madjarom.

Češki tečaj za častnike pri drugem armadnem koru.

V zadnji številki svojega lista smo posneli iz družih listov vest, da je vojno ministerstvo s tajnim poveljem zaukazalo zapovedništvom nemških pešpolkov, pripadajočih k drugemu armadnemu koru, da ustanove pri istih jezikovne tečaje za češčino, katere naj obiskujejo nemški častniki. Vladni „Fremdenblatt“ pa popravlja to vest v toliko, da je vojno ministerstvo izdalo rezervatno povelje vsem zapovedništvom nemških pešpolkov, s katerim priporoča nemškim častnikom, da se nauče še kakega drugega jezika poleg nemščine, da postanejo potem porabni tudi pri nemških polkih, ako bi bili k istim iz službenih ozirov premeščeni.

Novi reški guverner.

Novim reškim guvernerjem je imenovan baron Ervin Rozner.

Novi vojni poveljnik in načelnik bosanske in hercegovske vlade.

Novi vojaški in civilni guverner Bosne in Hercegovine, feldmaršallajtnant baron Albori se je rodil v Kotoru leta 1838 kot sin predsednika deželnega sodišča. Z 19. letom je bil že poročnik. 21 let star je že bil v bitkah pri Casale in Magenti ter bil za svojo hrabrost odlikovan z vojnimi zaslužnim križcem. S 24. letom je postal nadporočnik, s 26. letom pa stotnik. Kot tak je bil v vojni leta 1866. Pozneje je bil profesor na vojaški akademiji v Dun. Novem Mestu. 34 let star je postal izvanrednim potom major, z 38. letom pa že podpolkovnik. Kot tak se je udeležil okupacije Bosne iz Hercegovine ter bil v bitkah v Varcu, Varkufu, Jajcu, Ključu in Livnu. Za svoje čine je dobil Leopoldov red, po okupaciji pa je postal polkovnik. Leta 1879. je pomagal vojvodu Vrttembergu okupirati Limu, za kar je dobil železni kronsni red in baronstvo. Mesto Sarajevo ga je imenovalo svojim častnim meščanom. Leta 1884 je postal generalni major, leta 1889. pa feldmaršallajtnant. Kot tak je prišel leta 1893. v Ljubljano za poveljnika 28. divizije; pa že decembra istega leta je avanciral ter dobil poveljstvo 1. voja v Krakovu, odkoder je prišel sedaj v Bosno. Pri zadnjem bivanju nemškega cesarja na Dunaju mu je bil baron Albori pridružen za častnega kavalirja. Cesar Franc Jožef mu je kmalu nato podelil veliki križ Leopoldovega reda, kar se je smatralo, da je določen za velike stvari.

Ogrski državni zbor.

V ogrskem državnem zboru je v soboto predložil honvedski minister zakonski načrt glede kontigenta novincev za l. 1904. Nato je govoril poslanec Hollo o zboljšanju plač državnim uradnikom. Ministerski predsednik je pripomnil nato, da se vlada rasno peča s tem vprašanjem, in da predloži že v prihodnji seji zakonski načrt, po katerem naj se dovoli uradnikom za sedaj provizorične doklade. Ako bi hotela opozicija z obstrukcijo preprečiti tudi ta načrt, bode vlada na lastno odgovornost izvedla svoj namen. Potem se je nadaljevala razprava o kontigentu novincev v znamenju obstrukcije. Poslanec Barabas stavlja je predlog, po katerem tudi pravica glede poveljnega jezika izvira iz narodne volje, a ga je kmalu potem umaknil, češ, da tak predlog ima staviti poslanec Kossuth. Zaradi te opazke nastal je po seji med Kossuthom in Barabasom prepir.

Italijanske finance.

Poročila o italijanskih financah so zadnji čas jako ugodna. Italija je izkazala v svojem proračunu za leto 1903 čez

69 milijonov lir prebitka. Za leto 1904 pa ga izkazuje nad 6 milijonov lir. Tako ugodno finančno stanje je Italija dosegla v desetih letih, t. j. odkar vodi njene finance finančni minister Luzzatti. Odkar obstoji italijansko kraljestvo, se je letos zgodilo prvič, da za obrestovanje državne rente ni bilo najeti posojila. To dobro finančno stanje države občuti blagodejno tudi prebivalstvo. Carina na moko se zniža, ravno tako carina na petrolej od 48 lir na polovico. To ugodno finančno stanje Italije je tudi vzrok, da kaže Italija v pogajanjih za obnovitev trgovinske pogodbe z Avstrijo nenavadno trmo. Lokavost Luzzattijevo pa spričuje najboljše to-le dejstvo: Luzzatti je namreč prepričan, da se vinska klavzula v novi trgovinski pogodbi in tudi v začasni, nikakor ne bo mogla vzdržati. Zato je pa odredil, da vozita dve italijanski veliki ladiji neprestano italijanska vina, ki za mešanje slabših avstrijskih pridelkov uživajo po obno ugodnost, na Reko ter se tam kopičijo v ogromnih zalogah. Od avstrijske vlade pa zahteva, da bi se za vse to vino, katero bodeta omenjeni dve ladiji pripeljali na Reko do 31. t. m. in ki se bo spravilo v tamošnjih, carine prostih skladiščih, plačevala še po 31. decembru, ko se bo isto vino uvažalo v našo državo, ista nizka carina, katero je določala italijanskim vinom vinska klavzula. In ni izključeno, da bi naša avstrijska, vedno prijenljiva vlada, ne ugodila taki zahtevi.

Rusija in Japonska.

Razmere med Rusijo in Japonsko niso več tako napete, da sodeč po zadnjih poročilih, ki dohajajo iz Rusije je celo upati, da se Rusija in Japonska v najkrajšem času po vsem sporazumeti. Japonci so prišli namreč do prepričanja da so jih hoteli Angleži le izigrati, ter jih poslati po kostanj v žerjavico, katerega bi pa potem Angleži jedli. Zaradi tega prišli so do sporazumljenja, da je najbolje ako se z Rusijo mirnim potom pobotajo. Po sporazumljenju, ki se pripravlja, bi Rusija pripoznala pravice in protektorat Japonske nad Korejo, ali to z gotovimi pridržki, to sosebno glede varstva obrežij tako, da ostane Rusiji zagotovljena zvezna črta med Vladivostokom in Port-Arturjem. Rusiji se ima zagotoviti svoboda trgovine v Koreji in razne že obstoječe koncesije.

Dogodki na Balkanu.

V kratkem se toraj predstavita sultanu avstro-ogrski in ruski civilni agent, ki bodeta imela nalogo nadzorovati glavnega guvernerja v Macedoniji, Hilmipašo, pri izvrševanju reform. Navzlic vsemu zatrevanju od strani oficijoznih glasil, bodisi turških, avstrijskih ali pa tudi ruskih, da se bodo začele reforme zdaj z vso odločnostjo izvajati, je večina politikov še vedno mnenja, da tudi iz te moke ne bo de kruha, ter da se bo dalo v Macedoniji še le takrat reformirati, ko bodo zasedla isto avstrijska ali ruska vojaška krdelca. Vse dosedanje postopanje Turčije pokazalo je, da se ona prav nič ne zmeni za žuganja, da vse obljubi, a ničesar ne izpolni. Turčija pa dobro ve, zakaj to dela, in ravno tako dobro vesta tudi Avstro-Ogrska in Rusija, zakaj da ostaneti vedno le pri žuganju, a da žuganja nikdar ne izvedeti. Trditve, da bi bile gledé rešitve balkanskega vprašanja popolnoma sporazumljene vse evropske velesile, niso resnične; kajti ako bi bile resnične, nahajale bi se vže kedaj v Macedoniji avstrijske in ruske vojaške čete in bi že kedaj napravile konec nenormalnim razmeram, ki se nahajajo v tej nesrečni deželi samo zaradi tega, ker vlada med raznimi evropskimi velelastmi grda zavist in pa poželenje po teh balkanskih pokrajinah. Turčija se zaradi tega norčuje iz vseh ukrepov avstro-ogrške in ruske diplomacije, ker je prepričana, da takim ukrepom ni le nasprotna sama ona, marveč da so jim nasprotni tudi druge države, v prvi vrsti pa Nemčija in Anglija, da ne govorimo o Italiji, ki išče ravno v tem pogledu pomoči pri Angležih. Kakor rečeno, Turčija obljubi vse, a ne izpolni ničesar. Tako n. pr. je Turčija slovesno obljubila, da vsprejme one begunce, ki se želijo povrniti v svojo domovino. Trudijo se turške oblasti na drugi strani na vso moč, da bi begunce omalodušile. Pred kratkim bilo je šest takih beguncev takoj po prihodu na drinopoljski kolodvor aretiranih, dasiravno so imeli pri sebi potrebne dokumente. Isti so se odpotali v ječo v Kirk-Kilisse. V sela, zapuščena od beguncev, naseljujejo turške oblasti mohamedanske poljedelce. Sploh pa postopajo turške oblasti proti krščanskemu prebivalstvu v Macedoniji zdaj, ko je Turčija vsprejela na papirju predložene ji reforme, ravno tako neusmiljeno in krvoločno, kakor so postopale takrat, ko ni bilo o reformah ne duha ne sluha. Vse to pa kaže, da se Turčija ne čuti osamljena, ampak, da so

v ozadju druge evropske države, ki ji dajejo potuho. Vseled tega pa tudi ni izključeno, da Avstro-Ogrska in Rusija, ko bodeti resno nastopili proti Turčiji, ne bodeti imeli posla samo z njo, marveč da posegnejo v krvavi ples tudi druge države, ki sedaj hinavski zatrujejo, da se vjemajo z reformami, katere sta Turčiji predložili Avstro-Ogrska in Rusija.

Domače in razne novice.

Jubilej nadvojvode Rajnerja. — V nedeljo je obhajal nadvojvoda Rajner 60 letnico svoje vojaške službe. Pri tej priliki je izdal Nj. Vel. cesar lastnoročno pismo, katero mu je izročil generalni pobočnik grof Paar. Sam cesar pa je ob edni uri popoldne obiskal jubilarja. Včeraj imelo je tudi tukajšnje domobranstvo sv. mašo v cerkvi sv. Ignacija v ta namen.

Imenovanje. — Gozdni svetnik pri c. kr. namestništvu v Trstu, g. Josip Pucić, imenovan je višjim gozdnim svetnikom.

Imenovanja v poštni službi. — Poštni oficijali Fran Vinzi, Anton Šušmel v Gorici in Edvard Sigon v Trstu imenovani so višji oficijali, poštna asistenta Adolf Predolin in Janko Bianzani v Trstu pa oficijalom.

Za „Božičnico“ je prejelo naše upravnistvo: Četrtekovo omizje pri „Treh kronah“ pomnožilo tri krone na devet kron.

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvu: Anton Kuštrin, trgovec v Gorici, 5 K; Blazij, Grča, župnik v Šempasu, 3 K; Karol Čigon, vikar na Vojsčici, (za božičnico) 5 K.

Semenj sv. Andreja. — V znamenju dežja, kakor je pričel, tako se je včeraj zaključil 14 dnevni semenj sv. Andreja. Deževalo je razun dveh dni skozi 2 tedna neprenehoma po noči in po dnevu in dežuje še vedno naprej. Letos je burja popolnoma pozabila na nas v adventu, česar druga leta ni storila.

Cvetke s shoda pri „Rebku“. — V nedeljo ob 3. in pol uri popoldne se je napolnila dvorana pri „Rebku“ mož bližnje okolice. Navzoči so bili tudi učitelji te okolice. Došla sta tudi deželna poslanca Berbuč in Grča. Shod je sklicalo „Kat. politično društvo za ajdovski okraj“. Predsednik tega društva župan Vovk je odprl zborovanje in dal besedo župniku Kosecu. Vse je bilo mirno! Kar se zganejo v gručo zbrani učitelji. Mermolja zahteva besedo, kriči... Pomagajo mu njegovi. Krik je vedno večji. Predsednik opominja, žuga z razpustom shoda. Začne se neko dogovarjanje. Krik narašča. Poje se „Hej Slovani“. Poslanca podasta roko predsedniku, se poslovita in odideta. Predsednik zaključil shod. Mnogi možje nagovarjajo poslanca, da bi počakala..., a shod je bil že razpuščen. Može so se postavili v gručo. Vsaka gruča je modrovala po svoje. Učitelji so ostali presenečeni. Padale so na nje take in enake cvetke: Nizko so padli; posuroveli so; za zdražbo so dobri; takim možem so naši otroci izročeni v odgojo; kakšna bo odgoja; nemir ste prišli sejati; je to naloga učiteljstva; na tak način delujete za povišanje plače; tako delujete za kmeta; odkrili ste se; dobro podpirate svoj ugled in zaupanje do šole; takim omikancem naj kmet doklada za povišanje plače; Tuma naj vas plačuje in Kopač... — Jaz pa dostavljam: Dne 2. decembra je dr. Tuma deloval v Gorici za spravo. Dne 6. t. m. je pri „Rebku“ delal zdražbo osebno, v nedeljo pa po svojih pristaših, po učiteljstvu. In potem priproste duše verujejo, da največji zdražbar res misli na spravo. Kedor more, naj mu veruje.

Italijansko vseučilišče v Gorici? — Tržaški „Piccolo“ piše, da se je neki Karlo Paladini razgovarjal te dni v zadnji italijanskega vseučilišča z nekim visokim avstrijskim dostojanstvenikom. Ta avstrijski dostojanstvenik simpatizuje baje jako z Italijani, vendar je pa opravičeval avstrijsko vlado glede njenega postopanja nasproti dogodkom v Inomostu ter rekel, da avstrijska vlada ne sme in ne more vznevoljiti tirolskih Nemcev. Dotičnemu dostojanstveniku se ne zdi umestno, da bi se italijanski tečaji prenesli na Dunaj. Po njegovem mnenju bi morala vlada ustanoviti popolno italijansko univerzo v Trstu, a temu da se protivita politika in pa tržaška policija. Tržaška policija se namreč boji izgredev, ki bi se dogajali na italijanski univerzi v Trstu, ker se dan danes na univerzah preveč uganja politika. Zato pa da se avstrijska vlada bavi z mislijo, ustanoviti italijansko univerzo v Gorici. Tako torej „Piccolo“ visoki avstrijski dostojanstvenik. Mi pa pravimo, zakaj bi se avstrijska vlada ne sprijaznila z mislijo, da ustanovi italijansko vseučilišče v Gra-

dišču, ki je glavno mesto italijanskega dela goriške dežele?!

„Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda“ sklicuje občni zbor na Dobrovem dne 21. t. m. ob 10. uri popoldne z dnevnim redom, katerega določuje § 33. društvenih pravil.

Kmetijski shod bode prihodnjo nedeljo ob 2½ uri popoldne (po blagoslovu) v Kojkem.

Zaradi žuganja zaprli so v soboto 48-letnega težaka Germača Angela. Germač se je v četrtek v krčmi Alojzija Kodermaca, nahajajoči se v ulici sv. Antona, tako nespodobno obnašal, da so ga vrgli iz krčme. Da bi se maščeval, prišel je v soboto Germač pred Codermacovo krčmo oborožen s kamenjem. V tem hipu pa ga je zasačil stražar in ga odvedel na policijo. Germač je izpovedal na policiji, da se je hotel maščevati nad Codermacom ter ga celo ubiti. Rekel je, da izvrši svoj namen gotovo, ko bo na prostem. Izročili so ga državnemu pravdnistvu.

Tatvina. — V petek je prišel v spremstvu nekega vojaka nepoznani mladenci v krčmo g. Birse, nahajajoče se v Rabatišču št. 5. Tam je popoldne, in ko je plačal, dobil je tam tudi prenočišče. Ko ga zjutraj ni bilo dolgo časa ven, so šli pogledat v sobo, v kateri je prenočil, a našli so sobo prazno. Pa ne samo to. Prepričali so se kmalu tudi, da je neznanec odnesel srebrno uro in dvoje hlač. Vdabili so ga redarji v soboto v neki drugi krčmi in ga aretirali. Na potu pa do policije se jim je neznanec pofulil in jo je vbrisal proti stolni cerkvi. Tam so ga pa zopet vjeli. Iz vojaške knjižice, katero so našli pri njem, so se prepričali, da se imenuje tat Anton Butolen in da je doma iz Dobrine na Štajerskem. Našli so pri njem tudi verigo ukradene ure, dve zaponki, več starih in novih rut, delavsko knjižico, glasečo se na Lovreta Furlana iz Podgore itd.

Pes je vgriznil v soboto zjutraj na dvorišču kemičnega poskuševališča postreščka Ivana Culota. Prizadejal mu je še precejšnjo rano na nogi in na roki. Postrešek podal se je koj v bolnišnico usmiljenih bratov, ki se nahaja tam blizu, kjer se mu rane obvezali.

„Slovenski List“ neha izhajati. — „Slovenec“ poroča, da koncem t. l. neha v Ljubljani izhajati „Slov. List“.

Državni poslanec Plantan operiran. — Državni poslanec Plantan se je moral, kakor poročajo listi, podvreči v četrtek neki operaciji na glavi.

Pij X. in glagolice. — O ti zadevi piše „Narodni List“ v Zadru: „O vprašanju glagolice smo prijeli iz najverodostojnejšega vira sledeče: Ni res, da je papež Pij X. proti glagolici. Do sedaj ni storil nobenih takih korakov. Pij X. je v tem vprašanju potrdil vse ono, kar je odločil Leon XIII. Tudi ni res, da je škof iz Dubrovnika, Marčelić, izročil papežu kak memorandum, temveč predložil mu je prošnjo, da se sme tudi v Dubrovniku bratina praznik sv. Cir. in Metoda glagolska maša, in prepričani smo, da proti temu ne bo nikakega nasprotovanja. Tudi ni res, da je bil Marčelić pri svetem očetu samo par minut in da se je naglo vrnil v Dalmacijo. Marčelić je odšel iz Rima, kakor si je prej odločil. Škofi so v prašanju glagolice složni in mnogo je upanja na vspeh. Samo želiti je, da se naše časopisje čuva tendencioznih in neresničnih vesti“.

Obsodbe provzročiteljev konkurza sv. Vavalske hranilnice in posojilnice. — V soboto je bil dovršen proces proti provzročiteljem konkurza sv. Vavalske hranilnice in posojilnice v Pragi. Porotniki so spoznali bivšega predsednika Drozda krivim goljufige v dveh slučajih, a poneverjenja v enem slučaju; bivšega ravnatelja Kohuta so spoznali porotniki krivim goljufige v sedmih slučajih, a poneverjenja v treh slučajih. Pregledovalca računov Grünwald in Bily bila sta jednoglasno oproščena. Bivši blagajnik Hertzig bil je v 10 slučajih spoznan krivim poneverjenja. Bivši poslovodja Peckländer spoznan je bil krivim poneverjenja v treh slučajih. Na podlagi omenjenih pravorekov je obsodilo sodišče kanonika Drozda in bivšega ravnatelja Kohuta vsakega na 7 let težke ječe z mesečnim postom, ravnatelja Hertziga na dve leti težke ječe z jednim postom vsake tri mesece, Peckländerja pa na tri mesece težke ječe z jednim postom na mesec. Vsi pa so bili obsojeni na povrnitev škode. Revizorja Bily-ja so koj izpustili iz ječe, zaprli so pa koj Hertziga in Peckländerja, ki sta bila do zdaj na prostem.

Sultan ima raka. — Sultan trpi, kot poroča listu „The World“ njegov dunajski poročevalec, vsled črevesnega raka. Pravijo, da se brani podvreči potrebnim operaciji.

Loterijske številke.

12. decembra.

Trst 70 50 3 54 73
Line 58 20 62 8 19

RAZGLAS!

Podpisano odda dne 21. t. m. ob 3. in pol uri pop. potom javne dražbe pobiranje občinskih doklad na užitnino za leto 1904.

Županstvo Dornberg

12. decembra 1903.

Župan:

F. Berce.

Anton Kuštrin

Gospodski ulici h. št. 25.

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po ¼ kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družba sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Sadjarsko in vinarsko društvo za Brda v Gorici

Prodaja naravne in prstne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih vin: burgundeca, rizlinga, modre frankinje in drugih.

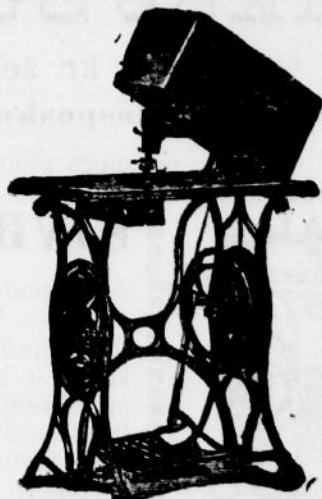
DESERTNA VINA.

Sedež društva je: Gorica, ulica Barzellini št. 20.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva,

v Pevmi,

za Soškm mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, ter na novo otvorjeno

podružnico

na voglu prišedši od Soškega mosta proti Gorici v hiši g. Fogarja h. št. 42.

V delavnici se izdelujejo vsa v sodarsko in kolarsko stroko spadajoča dela, in postrežba z lesom po najnižji ceni. —

Lekarna

CRISTOFOLETTI,

v Gorici, na Travniku.

Trskino (štokfiševo) jetrno olje.

Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti.

Izvirna steklenica tega olja naravno-rumene barve po K 1.40, bele barve po K 2.

Trskino železnato jetrno olje.

Raba tega olja je posebnost priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nerazviti in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se zdravejo v kratkem času in z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost in splošna slabost.

Cena ene steklenice 1 K 40 v.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegie, preišče se vedno v mojem kemičnem laboratoriju predno se napolni steklenice, zato zamorem jamčiti svojim častitim odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofoletti-jeva pijača iz kine in železa,

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim jetrnim oljem in izborno sredstvo za malokrvne.

Ena steklenica stane 1 K 60 v.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. Jerneja Kopača

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine tvrdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1 (v lastni hiši.)

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije a sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. železnic,

v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 25.

priporoča svojo najboljšo zalogo

šivalnih strojev,

za gospode krojače in šivilje po najnižje mogočih cenah. — V zalogi ima tudi najnovejšo in najbolj priprosto **vezilne aparate** (Stickaparate), katere se more porabiti za vezenje (rekamiranje) na vsakem „Singer-jevem“ šivalnem stroju, ter stane tak aparatsamo 7 K. — Kdor torej hoče imeti dober in trpežen šivalni stroj in jako po ceni, naj si pride ogledat šiv. stroje novih sistemov, katere jamči od 5 do 10 let.

Dalje priporoča najboljše

švicarske žepne ure

po zmernih cenah. Poprave s poročtvom enega leta.

Jesen je tu

in bliža se zima; bliža se pa tudi potreba, kupiti za hišno oz. lastno potrebo raznega zimskega blaga.

Ponovno se tedaj obrača vdano podpisani do cenj. svojih odjemalcev s prošnjo, da se pri nakupu raznih zimskih potrebščin tudi za naprej blagovolijo obrniti v prvi vrsti na njegovo trgovino, koja nudi cenj. odjemalcem vedno priliko za neprekosljivo ceno in dober nakup vedno svežih in solidnih raznovrstnih pletenin iz bombaža in volne, kakor:

nogavice, rokavice, jopice, srajce, hlače, zimске šerpe, rute, čepice, volno itd.

Dalje priporoča še zadnje novosti kakor: raznovrstne kožukovine, zimске čevlje za dame, rusko galoše, dežnike, moderce, bluse, spodnja krila, pasove, predpasnike; jako velika zaloga belega perila za gospode, krasnih ovratnic, lovskih nogavic itd.; zadnje novosti mičnih okraskov za obleke, razne svile, žamet, pliš, fodre itd.; vse potrebščine za gg. šivilje in krojače.

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7.

„Narodna tiskarna“
priporoča vizitnice.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Mnogo denarja!

do 800 K na mesec zamore vsakdo zaslužiti lahko, pošteno, brez stroškov in posebnega znanja. Pošlje naj takoj svoj naslov pod E 1095 na: Annoncen-Abtheilung des „Merkur“, Mannheim, Merfeldstrasse št. 44.

Mejnarodni panorama

iz Berolina, odlik. na vseh svetovnih razstavah.

Restavracija „LA BOHEME“, Gorica, tekališče Josipa Verdlja št. 38.

Potovanje po svetu, za vseh zanimivo.

Vsak teden nov program!

Od 13. do 19. decembra:

Meksiko

Nikdo naj ne zamudi ogledati si teh krasnih naravnih lepot.

Odprto vsak dan od 9. zj. do 9. zv.

Vstopnina 40 vin., otroci in vojaki do narednika 20 vin.

Odlikovana civilna in vojaška krojaška delavnica

Anton-a Krušič-a,
Gorica, ul. Jos. Verdi 33.

Bojata zaloga domačega in angleškega sukna. Velika izber izgotovljenih oblek za gospode in dečke, površnih zimskih sukenj, havelokov itd.

Naročila po novi meri se izvrše s posebno natančnostjo.

Sprejema

hranilne vloge

katere obrestuje po 4 1/2% polumesečno; nevzdignene obrestipripičuje konec leta k glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila

u dom na osebn kredit po 6% in na vknjižbo po 5 1/2%

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravnimi deleži. Glavni deleži po 200 K, opravniki po 2 K. Otvarja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj pa do 1. ure popoldne.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnštvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

V boju za zakon in pravico.

(Govor poslanca dr. Ploja v državnem zboru dne 24. novembra 1903.)

Körber — strankar.

Visoka zbornica! Gospod ministerski predsednik si je postavil princip, ki stremi za tem, da se ne sme izpolniti nobena še tako opravičenih narodnih, gospodarskih in kulturnih zahtev slovenskih narodov, ako ne dovolijo nemške stranke. Ta veto-pravica nemških strank glede vladnih in upravnih stvari vsekakor ni združljiva z značajem uradniške vlade, ker ga ji vzame in ji pritiska značaj strankarske vlade. (Pritrjevanje.)

Gospod ministerski predsednik si je izbral sploh prav čuden vladni in upravni sistem, ki se da v kratkem označiti:

Körber — gospodar.

Bolj ali manj skrito podpiranje nemških želj, naperjenih zoper opravičene narodne, gospodarske in kulturne zahteve slovenskih narodov, izkoriščanje proračuna za politične namene (resnično!), izsesavanje vseh latentnih rezerv našega proračuna, naših financ, poraba slučajnih dohodkov in premoženj za vedno se ponavljajoče izdatke, edino v svrhu, da se pokrije primankljaj, ki gleda iz vseh kotov našega proračuna, in da se to breme, ta skrb deficita, ki se že prihodnje leto z vsemi umetnostmi ne bo dal več utajiti, zvali na bodočo vladno, bodočega finančnega ministra, dalje dalekosežno, že nedovoljeno vplivanje javnega mnenja. Gospod ministerski predsednik meni v tako resnih časih kot so sedanj, le z besedami, cenimi obljubami in frazami pregnati vso bedo.

Tej kopici besed pa stoji strašen deficit dela nasproti in je sploh bilanca cele štiriletnje vlade ta, da se parlamentarni in notranjepolitični položaj ne le ni poboljšal, temveč se bistveno poslabšal, in da ni vlada spolnila niti ene onih nalog, katere je prejela, kakor rešitev parlamentarne in notranje politične krize, sklenitev nagodbe z Ogrsko in pomirjenje jezikovnega boja.

Körber — sovražnik Jugoslovanov.

Mi Jugoslovani čutimo ta zistem Körberjev na posebno krepek način, in

jaz dam izraz le splošnemu čustvu in splošnemu mnenju »Slovanske zveze« ako rečem: Naša nezadovoljnost se je znatno povečala, in vedno bolj čutimo, da je Körber sovražnik Jugoslovanov, kakor je to pokazal takrat na tako očividni način, ko so hrvatski poslanci iz Istre in Dalmacije z ozirom na gibanje, ki so je povzročili dogodki na Hrvatskem pri avstrijskih Jugoslovanih, primorani, poročati v zbornici o tej zadevi. Takrat je nastopil Körber očito kot sovražnik Slovanov, takrat je zavzel stališče, ki mu je dalo po pravici ime vazala hrvatskega bana.

Vladni in upravni sistem te vlade, kakor se praktično kaže posebno na jugu države hočem, na podlagi nekaterih primerov približje osvetliti.

Povdaril bi v prvi vrsti način imenovanja uradnikov na jugu države. Pri tem se ne bom spuščal v podrobnejše detajle, ker bomo še imeli v kratkem priložnost obširneje o tej stvari govoriti. Danes rečem le toliko, da vlada imenuje uradnike ne z ozirom na njihove službene in jezikovne zmožnosti, temveč z ozirom na nemško narodnost.

Pogažena pravica.

Preidem k drugi primeri, namreč k opisu postopanja koroških sodišč glede rabe slov. jezika pri sodnih obravnavah, protokoliranjih itd.

To je jako zanimivo poglavje, ki dokazuje, kako nemoteno se na Koroškem v zakonih utemeljena pravica slovenskega prebivalstva glede rabe materinega, v deželi domačega jezika, gazi z nogami.

Na Koroškem je bilo zadnji čas v teoriji popolnoma priznано, da ima vsak Slovenec pravico govoriti v svojem jeziku pred sodiščem in da so sodišča primorana, tudi v tem jeziku razpravljati. Vsekakor se v praksi to teoretično načelo ni vedno spolnjevalo, ker je bila ravno jezična zmožnost koroških sodišč večidel takšna, da niso mogli slediti slovenskim vlogam in slovenskim razpravam z ozirom na neznanje, ozir. slabo znanje tega jezika.

To teoretično priznanje pa je zadobilo zadnji čas silen udarec. Gospoda

moja! Ako pomislite, da tvorijo Slovenci na Koroškem dobro tretjino prebivalstva, da stanujejo Slovenci na Koroškem v kompaktnih množinah, potem mi boste priznali, da je praksa, po kateri se sme koroški Slovenec v svoji lastni domovini, v svoji lastni deželi pri sodišču svojega jezika le tedaj posluževati, ako res ni zmožen nemščine, velika abnormiteta, kakor bi je ne smelo biti v nobeni kulturni državi. (Pritrjevanje.)

Te razmere so na slovanskem jugu vzbudile opravičeno ogorčenje in povzročile izjavo najbolj poklicanih interpretov v tem oziru, slovenskih odvetnikov, na jugu te države. Ti so se v Ljubljani sešli k posvetovanju, in jaz bi vladi priporočal, da prouči govore, izrečene na tem shodu in resolucije, vsprejete ob tej priliki, z največjo paznostjo in resnostjo, in prepričan sem, da vlada potem ne bo odlagala niti minute odpraviti teh razmer, katere ne škodijo samo interesom prebivalstva, ki išče svojih pravic, ampak tudi pravosodstvu, ker so nevredne kulturne države. (Pritrjevanje.)

(Konec pride.)

Dopisi.

Iz gorške okolice.

Dragi prijatelj!

Danes pride toraj na vrsto tvoj prvi članek v »Soči«, ki se bavi s temi dopisi. Novega nisi v tem članku nič povedal, v njem se le pogrevajo slavospevi, katere si napisal o veliki noči svojim »narodnim piruhom«, rečem »svojim«, ker jih nisi pisal zaradi drugih gospodov, ampak zaradi sebe. E bratec, jaz te tako dobro poznam kot Čič svojo kobilo. Tebi ni bilo na nemožnem odgovarjanju, ampak na novi reklami. Ker se pa »Gorica« ni bavila podrobneje s prvimi tvojimi »narodnimi piruhi«, si jemljem jaz prostost, da si njih drugo izdajo nekoliko ogledam.

V članku »Slovenski grobokopi mojega žepa« (moja poprava) pišeš: »Ta lopov« ve dobro, da mnogo-

* Ta naslov Gabrščkovega kalibra je imel zadeti mene, ker me pa vkljub vsem naporom

krat Slovincem v tako mešanih krajih kakor Gorica, ne kaže preveč bobnati s svojim slovenstvom, ker od tega bi imeli le škodo, kar je končno narodova škoda. Posebno pa bi bili vredni vsak dan na tešče po 25 palic, ako bi se postavljali na izključno narodno stališče tam, kjer smo agresivni v narodnem gospodarstvu, ker je večina, ki nam daje zaslužek, — neslovenska. To bi pomenilo toliko kolikor — propast! — Tako ti! Lepa hvala, za to zares dragoceno izjavo! Ali prijatelj, si li res že tako smešen, da biješ samega sebe po zobeh? Ne čutiš li, da mi nehote sam priznavaš, kar sem ti jaz očitil? Ali te nisem jaz kazal, da žaljivo zapostavljaš naš slovenski jezik pred tujimi jeziki, da zvršuješ javno atentat na našo narodno čast, ker se osmeluješ puščati podjetje, katero si porbarbal v »Soči« za »narodne pirihe«, pod ptujimi in le pod ptujimi napisi in to zaradi umazane dobičkarije, zaradi — žepa? Kam pa pridemo, če nam bo na žepu več ležeče, kakor na narodni časti? Kako bi bil ti mesaril »Krojaško zadrugo« ako bi se bila predrznila poleg slovenskega napisa nad prodajalnico držati še kak ptuji napis, in kako še le, ako bi imela le zadnjega! — Tu vidiš zopet, prijatelj, kak narodni zločin si hotel izvršiti na tem častitljivem, eminentno narodnem podjetju, katero se ni strašilo od prvega začetka kazati izključno slovensko lice tudi v tako mešanem kraju kakor Gorica«, in katero je očitno kazalo in kaže toliko narodnega ponosa in narodne zavednosti, da mu niti na um ne pride zaradi par grošev skruniti slovensko ime niti z najmanjšo rabo kakkega neslovenskega jezika. Tako, prijatelj, znamo mi »nenaprednjaki« visoko držati slovensko zastavo. Le pridi se k nam učiti! V naši »Krojaški zadrugi« se pa naučiš še nečesa drugega. Ti pišeš: »Posebno pa bi bili vredni vsak dan na tešče po 25 palic, ako

ni še iztaknil, ga je naslovil na meni neznano »podlo dušo« (zopet Gabrščkov kaliber!), ki »krevsari vsak dan po ulici Veturini«. Pozneje si je pa zbral nekega drugega gospoda v mestu kot mojega nadomestovalca za neizogibno tarčo svojih psov in osebnih napadov.

PODLISTEK.

23

Mladi gozdar.

Izvirni roman. Spisal Soški-črnošolec.

(Dalje.)

»Te je-li te solze sram?«

»Ni me, — Bog mi je priča. — Grobar Krt je trd, a kamen ni bil, ni in ne bo — — —«

»Prav imaš: midva sva ene misli. — Toda grob se ne bo zasul sam, ako ga ne bova midva. Glej, tu je še ena lopata. Pomagati ti hočem, da poprej končaš.«

Sever vzame lopato in jo zasadi v kup zemlje. Hrst — je rekla lopata in v grob se je zvalila čez pol preklana lobanja.

»Huu, Krst, ali vidiš?«

»Vidim, a jo tudi poznam.«

»Poznaš?«

»Srepova Anka, najlepše dekle v devetih vaseh tu okoli, je nosila to črepinjo. — Prehlad na plesu je naredil, da je bila v dvajsetem letu zrela za grob.«

»In zanjo nisi imel solze?«

»Ne; — danes je bila prva. — Krtove solze so redke, a — prave.«

»To velja Krst! — Midra sva možaka.«

»Kdo nama more kaj?«

»Nobeden.«

Tako sta Krst in Tone modrovala, dokler ni bil grob zasut. Potem sta na shranila lopati v mrtvaš-

nico ter po kratkem posvetovanju soglasno sklenila, da pojdeti k Strugu na frakeljček brinjevca.

XVIII.

»Muha se potajila,
Komarja razsrdila
Komar je mož, komar je mož,
Komar je možka glava!«

Nar. p.

Ljubezen — prijateljstvo! — Kolikokrat imajo ljudje ti besedi na jeziku, a kako poredkoma v srcu! — Dan na dan se sklepajo vezi ljubezni in prijateljstva, a vendar je na svetu toliko strank, kolikor src. Ljubezen ne rodi več ljubezni. Kdor seje ljubezen, žanje navadno sovraštvo, nevhvaležnost, preziranje. O svet, kako si hudoben! — Tako nekako je modroval Mrak v nedeljo po pogrebu nadgozdarjeve gospe, ko je — navdušen od vinskih duhov — meril na vse kraje ceste iz Lesja proti domu.

»Samo pameten bodi, Mrak«, opominja polglasno samega sebe »drugo je vse — nič. Kakor meriš se ti odmeri. — Ne! — Ni res, Mrak, to si zlagall — Meril si ljubezen, odmerili so ti strup, hudobni jeziki... Dekle je zlomek, žena je zlodej, baba je vrag. — Dekle je šara, žena je ropotija, baba je žlindra... Špela bo plesala z vragom, ha... ha... hopenasa... Sukal se bo ves svet, Kozmek bo pa jahal na zvezdi in smejal se na vse grlo...«

Dočim je Mrak glasno premišljeval take in slične reči, prišla je od nasprotne strani revno opravljena ženska — Špela Zanazivša Mraka je postala malo

kakor bi hotela premisliti, bi se ga ognila ali bi šla kar dalje po cesti. Ko pa začuje, da Mrak govori, stopi za grm kraj ceste in vleče radovedno na uho. — Mrak se pa neskrbno guglje naprej v večih in manjših ovinkih in vedno ognjeviteje povdarja svoja načela. — Ko pride do grma, za katerim je stala Špela, zareži ta nad njim:

»Ali boš kedaj pametem, stariha?«

»Blisk in grom!« zahrešči Kozmek, ki bi bil kmalu vznag padel od strahu. Takoj se pa zave svojega dostojanstva in reče: »Špela, dal te je spak, vzel te bo škrt!«

»Ti stari potepuh, pijanec, zmikavt, lažnik, obrekovalec, ti grešni meh, ti boš vedel, kdo me je dal in kdo me bo vzel!«

»Brrr — škrt! — Škrt te bo pekel na ražnju, pa bo šumelo in šuštel: šrr — črr — šrr.«

»Ti tat časti in dobrega imena!«

»Mir s tabo in ropot za tabo! — Bog vidi tebe in tvojo marogasto dušo. — Ljubezen se je izpremenila v greh, grehu so vzrastli rogovi, da bode ž njimi... Pomolova krava se je zročila; a rog je še rog, in krava je tudi še krava, samo rogata ni več... ha... ha... huu...«

»O Bog, znorel je! — Prav se ti godi! — Malopridnež stari, molil bi molil in pripravljaj se za grob, ne pa...«

(Dalje pride.)

69 milijonov lir prebitka. Za leto 1904 pa ga izkazuje nad 6 milijonov lir. Tako ugodno finančno stanje je Italija dosegla v desetih letih, t. j. odkar vodi njene finance finančni minister Luzzatti. Odkar obstoji italijansko kraljestvo, se je letos zgodilo prvič, da za obrestovanje državne rente ni bilo najeti posojila. To dobro finančno stanje države občuti blagodejno tudi prebivalstvo. Carina na moko se zniža, ravno tako carina na petrolej od 48 lir na polovico. To ugodno finančno stanje Italije je tudi vzrok, da kaže Italija v pogajanjih za obnovo trgovinske pogodbe z Avstrijo nenavadno trmo. Lokavost Luzzattijevo pa spričuje najboljše to-le dejstvo: Luzzatti je namreč prepričan, da se vinska klavzula v novi trgovinski pogodbi in tudi v začetni, nikakor ne bode mogla vzdržati. Zato je pa odredil, da vozita dve italijanski veliki ladiji neprestano italijanska vina, ki za mešanje slabših avstrijskih pridelkov uživajo posebno ugodnost, na Reko ter se tam kopičijo v ogromnih zalogah. Od avstrijske vlade pa zahteva, da bi se za vse to vino, katero bode omenjeni dve ladiji pripeljali na Reko do 31. t. m. in ki se bo spravilo v tamošnjih, carine prostih skladiščih, plačevala še po 31. decembru, ko se bode isto vino uvažalo v našo državo, ista nizka carina, katero je določala italijanskim vinom vinska klavzula. In ni izključeno, da bi naša avstrijska, vedno prijenljiva vlada, ne ugodila taki zahtevi.

Rusija in Japonska.

Razmere med Rusijo in Japonsko niso več tako napete, da sodeč po zadnjih poročilih, ki dohajajo iz Rusije je celo upati, da se Rusija in Japonska v najkrajšem času po vsem sporazumeti. Japonci so prišli namreč do prepričanja da so jih hoteli Angleži le izigrati, ter jih poslati po kostanj v žerjavico, katerega bi pa potem Angleži jedli. Zaradi tega prišli so do sporazumljenja, da je najbolje ako se z Rusijo mirnim potom pobotajo. Po sporazumljenju, ki se pripravlja, bi Rusija pripoznala pravice in protektorat Japonske nad Korejo, ali to z gotovimi pridržki, to seosebno gledé varstva obrežij tako, da ostane Rusiji zagotovljena zvezna črta med Vladivostokom in Port-Arturjem. Rusiji se ima zagotoviti svoboda trgovine v Koreji in razne že obstoječe koncesije.

Dogodki na Balkanu.

V kratkem se toraj predstavi sultanu avstro-ogrski in ruski civilni agent, ki bode imela nalogo nadzorovati glavne guvernerja v Macedoniji, Hilmipašo, pri izvrševanju reform. Navzlic vsemu zatrevanju od strani oficijoznih glasil, bodisi turških, avstrijskih ali pa tudi ruskih, da se bodo začele reforme zdaj z vsó odločnostjo izvajati, je večina politikov še vedno mnenja, da tudi iz te moke ne bode kruha, ter da se bode dalo v Macedoniji še le takrat reformirati, ko bodo zasedla isto avstrijska ali ruska vojaška krdelta. Vse dosedanje postopanje Turčije pokazalo je, da se ona prav nič ne zveni za žuganja, da vse obljubi, a ničesar ne izpolni. Turčija pa dobro ve, zakaj to dela, in ravno tako dobro vesta tudi Avstro-Ogrska in Rusija, zakaj da ostaneti vedno le pri žuganju, a da žuganja nikdar ne izvedeti. Trditve, da bi bile gledé rešitve balkanskega vprašanja popolnoma sporazumljene vse evropske velesile, niso resnične; kajti ako bi bile resnične, nahajale bi se vže kedaj v Macedoniji avstrijske in ruske vojaške čete in bi že kedaj napravile konec nenormalnim razmeram, ki se nahajajo v tej nesrečni deželi samo zaradi tega, ker vlada med raznimi evropskimi velevladmi grda zavist in pa poželenje po teh balkanskih pokrajinah. Turčija se zaradi tega norčuje iz vseh ukrepov avstro-ogrške in ruske diplomacije, ker je prepričana, da takim ukrepom ni le nasprotna sama ona, marveč da so jim nasprotni tudi druge države, v prvi vrsti pa Nemčija in Anglija, da ne govorimo o Italiji, ki išče ravno v tem pogledu pomoči pri Angležih. Kakor rečeno, Turčija obljubi vse, a ne izpolni ničesar. Tako n. pr. je Turčija slovesno obljubila, da vsprejme one begunce, ki se želijo povrtni v svojo domovino. Trudijo se turške oblasti na drugi strani na vso moč, da bi begunce omalodušile. Pred kratkim bilo je šest takih beguncev takoj po prihodu na drinopoljski kolodvor aretiranih, dasiravno so imeli pri sebi potrebne dokumente. Isti so se odpotali v ječo v Kirk-Kilis. V sela, zapuščena od beguncev, naseljujejo turške oblasti mohamedanske poljedelce. Sploh pa postopajo turške oblasti proti krščanskemu prebivalstvu v Macedoniji zdaj, ko je Turčija vsprejela na papirju predložene ji reforme, ravno tako neusmiljeno in krvoločno, kakor so postopale takrat, ko ni bilo o reformah ne duha ne sluha. Vse to pa kaže, da se

v ozadju druge evropske države, ki ji dajejo potuho. Vsled tega pa tudi ni izključeno, da Avstro-Ogrska in Rusija, ko bode resno nastopili proti Turčiji, ne bode imeli posla samo z njo, marveč da posegnejo v krvavi ples tudi druge države, ki sedaj hinavski zatrjujejo, da se vjemajo z reformami, katere sta Turčiji predložili Avstro-Ogrska in Rusija.

Domače in razne novice.

Jubilej nadvojvode Rajnerja. — V nedeljo je obhajal nadvojvoda Rajner 60 letnico svoje vojaške službe. Pri tej priliki je izdal Nj. Vel. cesar lastnoročno pismo, katero mu je izročil generalni pobočnik grof Paar. Sam cesar pa je ob edni uri popoldne obiskal jubilarja. Včeraj imelo je tudi tukajšnje domobranstvo sv. mašo v cerkvi sv. Ignacija v ta namen.

Imenovanje. — Gozdni svetnik pri c. kr. namestništvu v Trstu, g. Josip Pucić, imenovan je višjim gozdnim svetnikom.

Imenovanja v poštni službi. — Poštni oficijali Fran Vinzi, Anton Šušmel v Gorici in Edvard Sigon v Trstu imenovani so višji oficijali, poštna asistenta Adolf Predolin in Janko Bianzani v Trstu pa oficijalom.

Za „Božičnico“ je prejelo naše upravnništvo: Četrtno omizje pri „Treh kronah“ pomnožilo tri krone na devet kron.

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvu: Anton Kuštrin, trgovec v Gorici, 5 K; Blazij Grča, župnik v Šempasu, 3 K; Karol Čigon, vikar na Vojsčici, (za božičnico) 5 K.

Semenj sv. Andreja. — V znamenju dežja, kakor je pričel, tako se je včeraj zaključil 14 dnevni semenj sv. Andreja. Deževalo je razun dveh dni skozi 2 tedna neprenehoma po noči in po dnevu in dežuje še vedno naprej. Letos je burja popolnoma pozabila na nas v adventu, česar druga leta ni storila.

Cvetke s shoda pri „Rebku“. — V nedeljo ob 3. in pol uri popoldne se je napolnila dvorana pri „Rebku“ mož bližnje okolice. Navzoči so bili tudi učitelji te okolice. Došla sta tudi deželna poslanca Berbuč in Grča. Shod je sklical „Kat. politično društvo za ajdovski okraj“. Predsednik tega društva župan Vovk je odprl zborovanje in dal besedo župniku Kosecu. Vse je bilo mirno! Kar se zganejo v gručo zbrani učitelji. Mermolja zahteva besedo, kriči... Pomagajo mu njegovi. Krik je vedno večji. Predsednik opominja, žuga z razpustom shoda. Začne se neko dogovarjanje. Krik narašča. Poje se „Hej Slovani“. Poslanca podasta roko predsedniku, se poslovita in odideta. Predsednik zaključil shod. Mnogi moške nagovarjajo poslanca, da bi počakala..., a shod je bil že razpuščen. Moške so se postavili v gručo. Vsaka gruča je modrovala po svoje. Učitelji so ostali presenečeni. Padale so na nje take in enake cvetke: Nizko so padli; posurovelo so; z dražbo so dobri; takim možem so naši otroci izročeni v odgojo; kakšna bo odgoja; nemir ste prišli sejati; je to naloga učiteljstva; na tak način delujete za povišanje plače; tako delujete za kmeta; odkrili ste se; dobro podpirate svoj ugled in žaupanje do šole; takim omikancem naj kmet doklada za povišanje plače; Tuma naj vas plačuje in Kopač... — Jaz pa dostavljam: Dne 2. decembra je dr. Tuma deloval v Gorici za spravo. Dne 6. t. m. je pri „Rebku“ delal dražbo osebno, v nedeljo pa po svojih pristaših, po učiteljstvu. In potem priproste duše verujejo, da največji zdražbar res misli na spravo. Kedor more, naj mu veruje.

Italijansko vseučilišče v Gorici? — Tržaški „Piccolo“ piše, da se je neki Karlo Paladini razgovarjal te dni v zadnji italijanskega vseučilišča z nekim visokim avstrijskim dostojanstvenikom. Ta avstrijski dostojanstvenik simpatizuje baje jako z Italijani, vendar je pa opravičeval avstrijsko vladu glede njenega postopanja nasproti dogodkom v Inomostu ter rekel, da avstrijska vlada ne sme in ne more vznevoljiti tirolskih Nemcev. Dotičnemu dostojanstveniku se ne zdi umestno, da bi se italijanski tečaji prenesli na Dunaj. Po njegovem mnenju bi morala vlada ustanoviti popolno italijansko univerzo v Trstu, a temu da se protivita politika in pa tržaška policija. Tržaška policija se namreč boji izgredov, ki bi se dogajali na italijanski univerzi v Trstu, ker se dan danes na univertah preveč uganja politika. Zato pa da se avstrijska vlada bavi z mislijo, ustanoviti italijansko univerzo v Gorici. Tako torej „Piccolo“ visoki avstrijski dostojanstvenik. Mi pa pravimo, zakaj bi se avstrijska vlada ne sprijaznila z mislijo, da

dišču, ki je glavno mesto italijanskega dela goriške dežele?!

„Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda“ sklicuje občni zbor na Dobrovem dne 21. t. m. ob 10. uri popoldne v dnevnim redom, katerega določuje § 33. društvenih pravil.

Kmetijski shod bode prihodnjo nedeljo ob 2½ uri popoldne (po blagoslovu) v Kojkem.

Zaradi žuganja zaprli so v soboto 48-letnega težaka Germača Angela. Germač se je v četrtek v krčmi Alojzija Kodermaca, nahajajoči se v ulici sv. Antona, tako nespodobno obnašal, da so ga vrgli iz krčme. Da bi se maščeval, prišel je v soboto Germač pred Codermacovo krčmo oborožen s kamenjem. V tem hipu pa ga je zasačil stražar in ga odvedel na policijo. Germač je izpovedal na policiji, da se je hotel maščevati nad Codermacem ter ga celo ubiti. Rekel je, da izvrši svoj namen gotovo, ko bode na prostem. Izročili so ga državnemu pravdnistvu.

Tatvina. — V petek je prišel v spremstvu nekega vojaka nepoznani mladenci v krčmo g. Birse, nahajajoče se v Rabatišču št. 5. Tam je povečerjal, in ko je plačal, dobil je tam tudi prenočišče. Ko ga zjutraj ni bilo dolgo časa ven, so šli pogledat v sobo, v kateri je prenočil, a našli so sobo prazno. Pa ne samo to. Prepričali so se kmalu tudi, da je neznanec odnesel srebrno uro in dvoje hlače. Vdabili so ga redarji v soboto v neki drugi krčmi in ga aretirali. Na potu pa do policije se jim je neznanec pofulil in jo je vbrisal proti stolni cerkvi. Tam so ga pa zopet vjeli. Iz vojaške knjižice, katero so našli pri njem, so se prepričali, da se imenuje tat Anton Butolen in da je doma iz Dobrine na Štajerskem. Našli so pri njem tudi verigo ukradene ure, dve zaponki, več starih in novih rut, delavsko knjižico, glasečo se na Lovreta Furlana iz Podgore itd.

Pes je vgriznil v soboto zjutraj na dvorišču kemičnega poskuševališča postreščka Ivana Culota. Prizadejal mu je še precejšnjo rano na nogi in na roki. Postrešek podal se je koj v bolnišnico usmiljenih bratov, ki se nahaja tam blizu, kjer se mu rane obvezali.

„Slovenski List“ neha izhajati. — „Slovenec“ poroča, da koncem t. l. neha v Ljubljani izhajati „Slov. List“.

Državni poslanec Plantan operiran. — Državni poslanec Plantan se je moral, kakor poročajo listi, podvreči v četrtek neki operaciji na glavi.

Pij X. in glagolica. — O ti zavedi piše „Narodni List“ v Zadru: „O vprašanju glagolice smo prijeli iz najverodostojnejšega vira sledeče: Ni res, da je papež Pij X. proti glagolici. Do sedaj ni storil nobenih takih korakov. Pij X. je v tem vprašanju potrdil vse ono, kar je odločil Leon XIII. „di ni res, da je škof iz Dubrovnika Marčelić, izročil papežu kak memorandum, temveč predložil mu je prošnjo, da se sme tudi v Dubrovniku bratna praznik sv. Ciril in Metoda glagolska maša, in prepričani smo, da proti temu ne bo nikakega nasprotovanja. Tudi ni res, da je bil Marčelić pri svetem očetu samo par minut in da se je naglo vrnil v Dalmacijo. Marčelić je odšel iz Rima, kakor si je prej odločil. Škofi so vprašanju glagolice složni in mnogo je upanja na vspeh. Samo želeli je, da se naše časopisje čuva tendencioznih in neresničnih vesti“.

Obsodbe provzročiteljev konkursa sv. Vavarske hranilnice in posojilnice. — V soboto je bil dovršen proces proti provzročiteljem konkursa sv. Vavarske hranilnice in posojilnice v Pragi. Porotniki so spoznali bivšega predsednika Drozda krivim goljufije v dveh slučajih, a poverjenja v jednom slučaju; bivšega ravnatelja Kohuta so spoznali porotniki krivim goljufije v sedmih slučajih, a poverjenja v treh slučajih. Pregledovalca računov Grünwald in Bily bila sta jednoglasno oproščena. Bivši blagajnik Hertzig bil je v 10 slučajih spoznan krivim poverjenjem. Bivši poslovodja Peckländer spoznan je bil krivim poverjenjem v treh slučajih. Na podlagi omenjenih pravorekov je obsodilo sodišče kanonika Drozda in bivšega ravnatelja Kohuta vsakega na 7 let težke ječe z mesečnim postom, ravnatelja Hertziga na dve leti težke ječe z jednim postom vsake tri mesece, Peckländerja pa na tri mesece težke ječe z jednim postom na mesec. Vsi pa so bili obsojeni na povrnitev škode. Revizorja Bilyja so koj izpustili iz ječe, zaprli so pa koj Hertziga in Peckländerja, ki sta bila do zdaj na prostem.

Sultan ima raka. — Sultan trpi, kot poroča listu „The World“ njegov dunajski poročevalec, vsled črevesnega raka. Pravijo, da se brani podvreči potrebni operaciji.

Loterijske številke.

12. decembra.

Trst	70	50	3	54	73
Line	58	20	62	8	19

RAZGLAS!

Podpisano odda dne 21. t. m. ob 3. in pol uri pop. potom javne dražbe pobiranja občinskih doklad na užitnino za leto 1904.

Županstvo Dornberg

12. decembra 1903.

Župan:

F. Berce.

Anton Kuštrin

Gospodski ulici h. štev. 25.

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po ¼ kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družba sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Sadjarsko in vinarsko društvo za Brda v Gorici

Prodaja naravne in prstne briske pridelke po zmernih cenah.

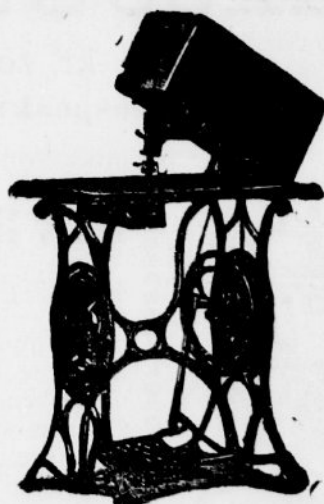
Zaloga pristnih vin: burgundeca, rizlinga, modre frankinje in drugih.

DESERTNA VINA.

Sedež društva je: Gorica, ulica Barzellini št. 20.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva,

v Pevmi,

za Soškm mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, ter na novo otvorjeno

podružnico

na voglu prišedši od Soškega mosta proti Gorici v hiši g. Fogarja h. št. 42.

V delavnici se izdelujejo vsa v sodarsko in kolarsko stroko spadajoča dela, in postrežba z lesom po najnižji ceni. —

bi se postavljali na izključno narodno stališče tam, kjer smo agresivni v narodnem gospodarstvu. — Da izvirajo te tvoje besede ali iz nevednosti ali iz hudobije, priča zopet naša „Krojaška zadruga“. Prijatelj, postavi se le zdaj pa zdaj pred vrata „Kroj. zadruge“ — saj imaš blizu — in glej, kake narodnosti odjemalci zahajajo v prodajalnice! In da se še bolje uveriš, potrudi se še noter do vrlega in veččega poslovođe gosp. Hribarja in on ti natančno pove — saj je jako prijazen gospod — kakega denarja prihaja več v „Kroj. zadruge“, slovenskega ali laškega. Iz odgovora, s katerim ti bode prav ljubeznjivo postreženo, pa nikar ne sklepaj, da ima morda tvoja brezsrčna napoved bojkota „Krojaški zadrugi“ med Slovenci kaj uspeha. Nič, prijatelj, nič. Tvoj bojkot je doživel popolen fiasko. Sedanje modro, previdno, skrbno in večje poslovodstvo in gospodarstvo v „Kroj. zadruge“ je privedlo to po tebi toli napadano podjetje do takega razcvita, s kakršnim se žal ne more ponazati noben drug slovenski gospodarski zavod v Gorici. Dobro blago, zmerne cene, uljudna in ljubeznjiva postrežba imajo toliko vabljive moči, da se ji tudi laški odjemalci ne morejo ustavljati. Izključno slovenski napis nad prodajalnico, izključno slovenski poslovni jezik v njej, dejstvo, da je ta trgovina le v slovenskih rokah, da podpira le slovenski živelj v mestu, — vse to laške odjemalce nič ne briga in prav nič ne ženira. To je pač najboljši dokaz, prijatelj, kako ničeva, s trgovskega stališča malenkostna je tvoja gorenja trditve o 25 palicah. Seveda, kdor rabi besede, da ž njimi resnico pokriva, temu je vsak izgovor dobrodošel. Sram te bodi, prijatelj, da se drzneš v slovenskem listu Slovincem priporočati, naj zapostavljajo slovensščino proti tujim jezikom, naj je zaradi morebitnih malenkostnih gmočnih dobičkov potiskajo v stran, zatajujejo, pred drugorodci zaničujejo in žalijo. Narodna dolžnost zahteva, da to tvojo izjavo visoko pribijem goriškim Slovincem v resno razmišljanje. Ta tvoja nepremišljeno izbleknena izpoved kaže, da se pomikaš na viseči strmini nizdol, nizdol. Prijatelj, tvoja neslana dovtipnost je izumila dr. Gregorčiču otročji zdevel „Gredolčič“, ali veruj mi, da se ta zdevek prilaga najbolje tebi. Ti si še le pravi „Gredolčič“. Kdor si upa javno učiti zapostavljanje in žaljenje narodnega imena, ta je zmožen za kulisa mi še česa hujšega. Prijatelj, ti si na najboljši poti, da utegneš sčasom postati še kak Dežmanič. Tvoji nazori o narodni zavednosti odpirajo take vrste junakom vrata kar na stečaj. To kaže, kako malo sposoben bi bil ti za narodno voditeljstvo, po katerem se že toliko časa pehaš. Bog nas varuj takih narodnih voditeljev, ti bi nas že daleč pripeljali! A nedostaje ti tudi jednostavne spretnosti za priprostega obrtnika. Ako ne bodo tvoji „narodni piruhi“ uspeli, kriv si le sam in nikdo drugi. O tem se pa pomeniva prihodnjč. Da si mi zdrav prijatelj!

A. K.

Z Vipavskega, dne 10. nov. 1903 — Lepe „piruhe“ je prinesla Vipavcem „Soča“ v št. 97. z dne 5. t. m., ter takole pisala doslovno:

„Gabrje pri Ajdovščini. — (Nunc v oblakih. — Mrene.) Za zahvalno nedeljo je bil napravil naš dobroznani Valentinčič prav izvrstno pridigo. Pridigal je, kako je hodil po oblakih in iz vreče točo stresal. Rekel je: ali me niste videli nad Lukovcem, kako sem jo sipal? Rekel je, da imajo v naši vasi ljudje štiri mrene na očeh, zato ker vsi njega po strani gledajo. — Prva mrena je ta, da mu noče starašinstvo pokazati, odkoder je prišel; druga mrena je ta, da si izbira v naši občini, kar hoče, in hoče imeti vse za neumne, ker drugače bi pač ne pravil, da hodi po oblakih; tretja mrena je ta, ki jo je hotel sam potegniti nam na oči, češ, da v cerkvenih re-
žah ni druge oblasti nego duhovska, re-

duhovskih rečij; četrta mrena pa mislim da je ta, ker sam ne izprevidi, da bi šel, odkoder je prišel, ker se mu ljudje smejejo. Pa kako bi se mu ne smejali, ker pravi, da hodi po oblakih ter da točo siplje. Kaj misli, da smo v srednjem veku, kamor bi nas kmete tako radi pahnili posvečeni gospodje? Ali iz tega ne bo nič, pride pa čas, ko kmetje pahnijo razne sleparje, ki so jih sleparili skozi stoletja, od polnih loncev, v katerih kuhajo kmetovo meso, ko kmet strada. Valentinčiču voščimo, naj gre nazaj v oblake, pa naj tudi gori ostane“.

Tako piše „Soča“. Kar se tiče štirih mren, ne več ne manj, to naše ljudstvo ne briga, naj gleda V. sam, kako se bo opravičil, če more, in — če hoče. Sedaj vemo, kdo nam je po Vipavskem toliko toče naredil, in ne le to nas jezi ampak da zavoljo enega samega, ki je kriv, zadene kazen toliko nedolžnih duhovnikov, ker „pride pa čas, ko kmetje pahnijo razne sleparje, ki so jih sleparili skozi stoletja“ —, in vse te nevihte je kriv gabrski duhovnik sam; zavoljo njega žuga „Soča“ novo preganjanje duhovstva, ki je ljudstvo vodilo po katoliški veri skozi stoletja; zavoljo njega sčuvava ona kmet na upor. Draga „Soča“, to ni pravičnó; kaj so drugi krivi zavoljo enega samega? Kazni ni vreden noben drugi, kakor Valentinčič, ker le on je kriv, in ostro se mu mora prepovedati, da ne sme več hoditi v oblake in točo stresati iz vreče. Zoper njega je zbudil „Sočin“ dopis med ljudstvom veliko nevoljo tudi za to, ker on in njegovi sodelalci pri toči kuhajo kmetovo meso; to je strašno; ne vemo pa, ali je to meso kmetova lastnina, in je je ukradel, ter kuhal, ne da bi dal kaj kmetu pokušati; ali pa kuha kmeta samega v velikem loncu; tedaj bi bil pa človekožre, — gnušoba! — Prav je pisala enkrat „Soča“ o njem, da je „borniran“, t. j. omejen, plitvega znanja, ker gre še v cerkvi praviti, da hodi v oblake točo delat, ter s tem „napredno“ ljudstvo draži tudi zoper nedolžne duhovnike, ki ne hodijo v oblake, kakor n. pr. Dornberški. In tak človek „borniran“ je dobil še podpornika, ki mu v „Soči“ še daja potuho, ko pravi: „Valentinčiču voščimo, naj gre nazaj v oblake, pa naj tudi gori ostane“; — tedaj naj dela točo še naprej neprenehoma! O ubogo vipavsko ljudstvo, kaj hočeš še hujšega? In kak potuhnjeneč je ta človek, kako hinavski! Proti ljudem govori zoper „naprednjaštvo“, in celo „Soči“ se ne kaže posebnega prijatelja, celo nasprotnega se kaže na videz; skrivaj pa si podajata prijateljsko roko: on in „Soča“; zato ga ona zagovarja in spodbuja k vstrajnosti, naj gre še v oblake in naj gori ostane.

Iz tega se vidi, kako tečno duševno hrano poklada „Soča“ svojim vernim čitateljem, in kako „napredna“ je, ker je pustni čas pritegnila že v začetek adventa.

Iz Štanjela. — Tudi pri nas se je pričelo delo na železnični črti in v predoru pod našo „trdnjavo“ in sicer s precejšnjo živahnostjo. God sv. Barbare, zavetnice delavcev, kedar se je prav za prav delo odprlo, smo praznovali kaj slovesno. Na prošnjo trdke dr. Mayreder se je darovala ta dan peta sv. maša, katere so se udeležili državni in podjetniški gg. inženirji, vsi podjetniki, delavci ter mnogo domačega ljudstva v najlepšem redu. Med sv. mašo je imel č. g. kurat v to primeren govor. Srčno je pozdravil vse p. n. tuje goste, proseč jim blagoslova božjega, da se po priprošnji sv. Barbare ne pripeti pri delu nikaka nesreča ter da zvrše vse delo v dušni in telesni blagor svoj in našega ljudstva brez vsake nezgode in slabih posledic. — Deževno vreme je delo silno zadržalo in je še vedno ovira zlasti na planem. — Trdka Mayreder je prevzela črto od lukovške poti do onkraj Koprive. — Tu je v začetku precej zasipanja do šmarrenjske ceste, kjer bode stara cesta ne-

žez črto pred predorom. Predor je dolg 500 m, meri ravno v črti nad našim kamolom. Kakovost materiala v predoru je negotova. Na eni strani, proti Gorici, je v začetku trd pesek, a sedaj po 9. m se vže kaže trd kamen, a za zidanje nerabljev. Na drugi strani delajo dolgo zaseko v trdem kamenju mešanim s kraškim „lepč-em“. Na koncu predora proti Kobilju prične koj postaja, ter se razteza v takozvanem „Dolu“ do Kobilja v dolgosti nad 600 m, primerno široka. — Tu je mnogo planovanja. Material dobó iz zasekovanja proti Kobilju, kjer pojde na koncu postaje železnica pod cesto, ki vodi skozi Kobilj v gor. Branico. Potem naredi precejšnjo serpentino iz se vije po „hribčih in dolinah“ proti Koprivi, koder delo ni težavno. — Kras je pač ugoden za tako delo, kamnje mehko lupljivo, hribčki zadostujejo za zasipanje dolin. — Dinamita silno veliko rabijo, zlasti v Štanjelu pri predoru in postaji. Tako poka o polndne in zvečer, da se naši trdnjavi oživljajo spomini na nekdanje starodavne bojne čase. Odmev kar stresa hiše. — Uradniki in akordantje so po največ Slovani-Slovenci, drugi večinoma razumejo naš jezik. — Oni gg. od podjetništva stanujejo vsi v gradu. — Delavci so večinoma domači, minerji Kranjci in Hrvatje, nekaj delavcev Hrvatov, Istrijanov in Črnogorcev. — Laha niti jednega. Le-te polente, o Bog, varuj nas! — Orodja pomanjkuje, zato je delo nekoliko zastalo. — Na ravno došlih vozovih so v prostem času otroci v obilnem številu dajali odduška svoji živahnosti. Tako so se vozili, da je bilo kaj, dokler so vse vozove s tračnic čez zasipe prevrnili. Potem so se žalostni vračali. Tu je nesreča koj, stariši pazite!

Politični pregled.

Državni zbor.

V soboto je vlada odgodila državnozbornsko zasedanje. Govori se, da se državni zbor zopet snide dne 14. februarja. Delegacije bodo zborovale od 15. do 22. t. m. Potem pa se zopet snidejo dne 8. januarja ter bodo zborovale do 9. februarja. — Vesti pa, da bo državni zbor sedaj razpuščen, se ne potrjuje, ker se bo vlada med božičnimi počitnicami pogajala s Čehi in bi v slučaju razpušitve državnega zbora postali mandati delegacij ničevi.

Gospodsk zbornica.

Kakor je bilo napovedano, imela je gospodska zbornica v soboto svojo sejo. V ti seji je sprejela zakonski načrt glede spremembe poslovanja upravnega sodišča in pa predlogo glede lajšanja bede, kakor jo je sprejela poslanska zbornica. Sporazumno z načelniki vseh strank je predsednik knez Windischgrätz koncem seje stavil do ministerskega predsednika interpelacijo glede stališča avstrijske vlade nasproti vojnemu vprašanju, katero zanima, vsled dogodkov na Ogrskem, vse prebivalstvo naše države. Na to interpelacijo je dr. Körber takoj odgovoril. Dr. Körber je dejal, da se vlada drži stališča, da je izprememba nagodbeneja zakona mogoča le po sporazumljenju obeh državnih polovic in ustavnim potom. Kar se tiče vojske, vstraja vlada na prvotnem stališču, da jednotno vodstvo in notranja organizacija vojske pripada vladarju. Iz ustavnosti obeh državnih polovic pa izhajajo, da odgovarja za vladarjeve čine v tem pogledu objednem tudi vlada. Dr. Körber pravi nadalje, da so mu dobro znane vse tozadavne nameravane odredbe, vendar pa noče soditi o njih vrednosti, ker po večini niso še definitivno določene, temveč izjavlja le toliko, da se vnanja in notranja jednotnost vojske, njeni temelji in tradicije ne spremenijo. Vojska ostane tudi naprej taka, kakoršna je bila do sedaj, navdana z zavestjo, da je dolžna prestol in državo braniti do zadnje kaplje krvi. Dr. Körber odločno zavrača misel o razdelitvi vojske. To bi bil zločin na skupni državi. Taka razdelitev ne pride in ne more priti, dokler bodo veljali ustavni zakoni. O tem odgovoru je bila otvorjena razprava. Predsednik knez Windischgrätz je izjavil, da vrhovno poveljstvo nad vojsko spada med neomejene pravice krone in da ni o tem potrebno nikako uganjanje. Nasproti stališču ogrske opozicije treba je poudarjati, da mi nočemo ustanovitve samostojne vojske, ker bi se preobremenjeno prebivalstvo te državne polovice naveličalo igrati ulogo potrpežljivega jag-

sterskega predsednika tako, da se na notranji in vnanji organizaciji vojske ter na njenih tradicijah ne dogodi nikaka sprememba. V tem zastajanju uživala bo vlada podporo ne le od strani zbornice, marveč tudi od strani prebivalstva tostranske državne polovice, ki je prizadeto na vzdrževanju državne moči. Vlada pa bo mogla še le tedaj nastaviti ves svoj upliv pri onih kroninih svetovalcih, ki so odgovorni za skupne državne zadeve, ko se zopet vspostavi redno delovanje parlamenta. Govornik je želel iskreno, da bi se ministerskemu predsedniku posrečilo spraviti v tok parlamentarni stroj v prilog blagostanju avstrijskih narodov. Koncem seje je ministerski predsednik izjavil, da je državni zbor odgođen.

Češko nemško spravno pogajanje.

„Budivoj“, glasilo princa Schwarzenberga, izjavlja, da se bodo Čehi udeležili spravnih konferenc le pod pogojem, da se ne bodo vršile pod predsedstvom dr. Körberja, temuč pod predsedstvom cesarja ali vsaj prestolonaslednika.

Novi vojaški kazenski postopnik.

Češki „Národní Listy“ javljajo, da bo novi vojaški kazenski postopnik določal ravnopravnost vseh jezikov, tako, da bodo vse narodnosti deležne istih pravic, kakor so objubljene Madjarom.

Češki tečaj za častnike pri drugem armadnem koru.

V zadnji številki svojega lista smo posneli iz družih listov vest, da je vojno ministerstvo s tajnim poveljem zaukazalo zapovedništvo nemških pešpolkov, pripadajočih k drugemu armadnemu koru, da ustanove pri istih jezikovne tečaje za češčino, katere naj obiskujejo nemški častniki. Vlado „Fremdenblatt“ pa popravlja to vest v toliko, da je vojno ministerstvo izdalo rezervatno povelje vsem zapovedništvom nemških pešpolkov, s katerim priporoča nemškimi častnikom, da se nauče še kakega drugega jezika poleg nemščine, da postanejo potem porabni tudi pri nenemških polkih, ako bi bili k istim iz službenih ozirov premeščeni.

Novi reški guverner.

Novim reškim guvernerjem je imenovan baron Ervin Rozner.

Novi vojni poveljnik in načelnik bosanske in hercegovske vlade.

Novi vojaški in civilni guverner Bosne in Hercegovine, feldmaršallajtnant baron Albori se je rodil v Kotoru leta 1838 kot sin predsednika deželnega sodišča. Z 19. letom je bil že poročnik. 21 let star je že bil v bitkah pri Casale in Magenti ter bil za svojo hrabrost odlikovan z vojnim zaslužnim križcem. S 24. letom je postal nadporočnik, s 26. letom pa stotnik. Kot tak je bil v vojni leta 1866. Pozneje je bil profesor na vojaški akademiji v Dun. Novem Mestu. 34 let star je postal izvanrednim potom major, z 38. letom pa že podpolkovnik. Kot tak se je udeležil okupacije Bosne iz Hercegovine ter bil v bitkah v Varcu, Varkufu, Jajcu, Ključu in Livnu. Za svoje čine je dobil Leopoldov red, po okupaciji pa je postal polkovnik. Leta 1879. je pomagal vojvodu Vitemberškemu okupirati Limu, za kar je dobil železni kronski red in baronstvo. Mesto Sarajevo ga je imenovalo svojim častnim meščanom. Leta 1884 je postal generalni major, leta 1889. pa feldmaršallajtnant. Kot tak je prišel leta 1893. v Ljubljano za poveljnika 28. divizije; pa že decembra istega leta je avanciral ter dobil poveljstvo 1. voja v Krakovu, odkoder je prišel sedaj v Bosno. Pri zadnjem bivanju nemškega cesarja na Dunaju mu je bil baron Albori pridružen za častnega kavalirja. Cesar Franc Jožef mu je kmalu nato podelil veliki križ Leopoldovega reda, kar se je smatralo, da je določen za velike stvari.

Ogrski državni zbor.

V ogrskem državnem zboru je v soboto predložil honvedski minister zakonski načrt glede kontigenta novincev za l. 1904. Nato je govoril poslanec Hollo o zbolšanju plač državnim uradnikom. Ministerski predsednik je pripomnil nato, da se vlada resno peča s tem vprašanjem, in da predloži že v prihodnji seji zakonski načrt, po katerem naj se dovoli uradnikom za sedaj provizorične doklade. Ako bi hotela opozicija z obstrukcijo preprečiti tudi ta načrt, bode vlada na lastno odgovornost izvedla svoj namen. Potem se je nadaljevala razprava o kontigentu novincev v znamenju obstrukcije. Poslanec Barabas stavlja je predlog, po katerem tudi pravica glede poveljnega jezika izvira iz narodne volje, a ga je kmalu potem umaknil, češ, da tak predlog ima staviti poslanec Kossuth. Zaradi te opazke nastal je po seji med Kossuthom in Barabasom prepir.

Italijanske finance.

Poročila o italijanskih financah so zadnji čas jako ugodna. Italija je izkazala v svojem proračunu za leto 1903 čez

Lekarna

CRISTOFOLETTI,

v Gorici, na Travniku.

Trskino (štokfiševo) jetrno olje.

Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti.

Izvirna steklenica tega olja naravno-rumene barve po K 1-40, bele barve po K 2.

Trskino železnato jetrno olje.

Baba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nerazvorni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se zdravijo v kratkem času in z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otki, golše, malokrvnost in splošna slabost.

Cena ene steklenice 1 K 40 v.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preišče se vedno v mojem kemičnem laboratoriju predno se napolnijo steklenice, zato zamorem jamčiti svojim častitim odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofoletti-jeva pijača iz kine in železa.

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim jetrnim oljem in izborno sredstvo za malokrvne.

Ena steklenica stane 1 K 60 v.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. Jerneja Kopača

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Podpisani priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mлина v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobijo tudi testenine trdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1
(v lastni hiši.)

Ivan Bednařik

priporočata svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporočata

priprava bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije a sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmjerne. Postrežba poštena.

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. železnic,

v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 25.

priporočata svojo najboljšo zalogo

šivalnih strojev,

za gospode krojače in šivilje po najnižje mogočih cenah. — V zalogi ima tudi najnovejše in najbolj priproste vezilne aparate (Stickapare), katere se more porabiti za vezenje (rekamiranje) na vsakem „Singer-jevem“ šivalnem stroju, ter stane tak aparat samo 7 K. — Kdor torej hoče imeti dober in trpežen šivalni stroj in jako po ceni, naj si pride ogledat šiv. stroje novih sistemov, katere jamči od 5 do 10 let.

Dalje priporočata najboljšo

švicarske žepne ure po zmernih cenah. Poprave s poročvom enega leta.

Jesen je tu

in bliža se zima; bliža se pa tudi potreba, kupiti za hišno oz. lastno potrebo raznega zimskega blaga.

Ponovno se tedaj obrača vdano podpisni do cenj. svojih odjemalcev s prošnjo, da se pri nakupu raznih zimskih potrebščin tudi za naprej blagovolijo obrniti v prvi vrsti na njegovo trgovino, koja nudi cenj. odjemalcem vedno priliko za neprekosljivo ceno in dober nakup vedno svežih in solidnih raznovrstnih pletenin iz bombaža in volne, kakor:

nogavice, rokavice, jopice, srajce, hlače, zimske šerpe, rute, čepice, volno itd.

Dalje priporočata še zadnje novosti kakor: raznovrstne kožukovine, zimske čevlje za dame, ruske galoše, dežnike, moderce, bluse, spodnja krila, pasove, predpasnike; jako velika zaloga belega perila za gospode, krasnih ovratnic, lovskih nogavic itd.; zadnje novosti mičnih okraskov za obleke, razne svile, žamet, pliš, fodre itd.; vse potrebščine za gg. šivilje in krojače.

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7.

„Narodna tiskarna“
priporočata vizitnice.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Mnogo denarja!

do 800 K na mesec zamore vsakdo zaslužiti lahko, pošteno, brez stroškov in posebnega znanja. Pošlje naj takoj svoj naslov pod E. 1095 na: Annoncen-Abtheilung des „Merkur“, Mannheim, Meckfeldstrasse št. 41.

Mejnarodni panorama

iz Berolina, odlik. na vseh svetovnih razstavah.

Restavracija „LA BOHEME“, Gorica, tekališče
Josipa Verdijs št. 38.

Potovanje po svetu, za vseh zanimivo.
Vsak teden nov program!

Od 13. do 19. decembra:

Meksiko

Nikdo naj ne zamudi ogledati si teh krasnih naravnih lepot.

Odperto vsak dan od 9. zj. do 9. zv.

Vstopnina 40 vin., otroci in vojaki do narednika 20 vin.

Odlikovana civilna in vojaška krojaška delavnica

Anton-a Krušič-a,
Gorica, ul. Jos. Verdi 33.

Bogata zaloga domačega in angleškega sukna. Velika izber izgotovljenih oblek za gospode in dečke, površnih zimskih sukenj, havelokov itd.

Naročila po novi meri se izvrše s posebno natančnostjo.

Sprejema

hranilne vloge

katere obrestuje po 4 1/2% polumesečno; ne-
vzdignene obrestipripi-
suje konec leta k glav-
nici. Rentni davek pla-
čuje posojilnica sama.

Posojila

u dom na osebni kredit po
6% in na vknjižbo po 5 1/2%

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konte N. 851.292.

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravi-
lnimi deleži. Glavni de-
leži po 200 K, opravični
po 2 K. Otvarja članom
tekoče račune, katere
obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj
pa do 1. ure popoldne.